

MINISTERSTWO GOSPODARKI

POLSKA 2008
RAPORT O STANIE
HANDLU ZAGRANICZNEGO

WARSZAWA 2008

Opracowanie:

Ministerstwo Gospodarki

Departament Analiz i Prognoz

Kazimierz Miszczyk (Koordynator Zespołu Analiz Handlu Zagranicznego), Karol Pęczak, Ryszard Szelągowski, Katarzyna Korgol-Gers

pod kierunkiem:

Anety Piątkowskiej – Dyrektora Departamentu Analiz i Prognoz

ISSN 1429-3021

Spis treści

1	Zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych	9
1.1	Uwarunkowania koniunkturalne na głównych rynkach zagranicznych.....	9
1.2	Uwarunkowania wewnętrzne	12
1.2.1	Dynamika PKB.....	12
1.2.2	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne i ich wpływ na obroty towarowe	13
1.2.3	Kurs walutowy.....	15
2	Długookresowe zmiany obrotów towarowych.....	17
2.1	Zmiany w okresie transformacji	17
2.2	Zmiany w okresie bieżącej dekady	18
3	Ważniejsze zmiany obrotów w 2007 r.	21
4	Skala i dynamika obrotów towarowych w 2007 r.	23
4.1	Obroty według NBP	23
4.2	Obroty według GUS.....	25
5	Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych	29
5.1	Zmiany w przekroju kontynentalnym.....	29
5.2	Zmiany w przekroju głównych ugrupowań krajów.....	29
5.3	Unia Europejska	31
5.4	Wspólnota Niepodległych Państw.....	33
5.5	Chiny i Republika Korei	34
6	Zmiany struktury przedmiotowej obrotów	35
6.1	Zmiany struktury towarowej obrotów w 2007 r. i ich wpływ na saldo wymiany	38
7	Kierunki przeznaczenia importu	45
7.1	Rozdysponowanie importu według kierunków przeznaczenia	45
7.2	Wpływ importu surowców energetycznych i paliw na polski import ogółem.....	46
7.2.1	Ropa naftowa i gaz ziemny.....	46
7.2.2	Paliwa mineralne.....	48
8	Prognozy na rok 2008	51
	Spis tabel	53
	Spis wykresów	54

SYNTEZA

Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polskiej wymiany handlowej z zagranicą w 2007 r. uległy pewnemu pogorszeniu, zwłaszcza po stronie eksportu. Według Międzynarodowego Funduszu Walutowego, **tempo wzrostu gospodarki światowej, głównie na skutek spowolnienia wzrostu w krajach rozwiniętych, zmniejszyło się z 5,0% w roku 2006 do ok. 4,9% w 2007 roku**. Tempo wzrostu wolumenu światowego eksportu obniżyło się z wyjątkowo wysokiego poziomu 9,9% do ok. 7,2%, przy czym po stronie importu spowolnienie było nieco mniejsze (z 9,3% do ok. 7%). Według Komisji Europejskiej tempo wzrostu gospodarczego w UE-27 obniżyło się z 3,3% w roku 2006 o ok. 0,2 pkt. proc. w roku 2007, w tym w Niemczech z 2,9% do ok. 2,5%.

Tempo wzrostu popytu krajowego w UE-27 również uległo pewnemu spowolnieniu (z 3% do ok. 2,9%). W Niemczech, gdzie najwyższe od szeregu lat tempo jego wzrostu odnotowano w 2006 r. (1,9%), uległo ono w 2007 roku osłabieniu o 0,9 pkt. proc.

Wśród najistotniejszych uwarunkowań wewnętrznych polskiego handlu w 2007 r. należałoby wskazać na utrzymujące się **wysokie tempo wzrostu popytu krajowego (ok. 8%), kontynuację tendencji aprecjacyjnej złotego** w stosunku do dwóch podstawowych walut (o blisko 3% wobec EUR i o blisko 11% wobec USD), a także **wzrost jednostkowych kosztów pracy**. Szacuje się, że te ostatnie wzrosły w przemyśle w 2007 r. o około 4%, co w znaczącym stopniu pogłębiało negatywny wpływ aprecjacji złotego na rentowność eksportu.

Powyższe uwarunkowania przełożyły się na spowolnienie tempa wzrostu obrotów towarowych, zwłaszcza po stronie eksportu. Wartość eksportu wyrażona w euro w 2007 r. (według danych GUS) wzrosła o 15,8%, czyli o 7,3 pkt. proc. wolniej niż rok wcześniej, a tempo wzrostu importu obniżyło się o 4,7 pkt. proc. do 19,5%. Dalsze spowolnienie wzrostu eksportu w stosunku do importu, sięgające 3,7 pkt. proc. (wobec 1,1 pkt. proc. w roku 2006) skutkowało znacznie wyraźniejszym niż przed rokiem pogłębieniem się deficytu obrotów towarowych (o prawie 5,8 mld EUR, wobec 3,1 mld EUR w roku poprzednim). **Wzrost deficytu obrotów towarowych przełożył się na pogłębienie deficytu na rachunku obrotów bieżących** do poziomu –11,6 mld EUR, co stanowiło 3,7% PKB.

Mimo pewnego spowolnienia, tempo wzrostu obrotów utrzymało się już czwarty rok z rzędu na poziomie dwucyfrowym, zapewniając dalszy postęp w procesie otwierania się polskiej gospodarki na świat. Relacja obrotów towarowych i usługowych (według danych NBP) do PKB wzrosła z 80% w roku 2006 do 84,6% w 2007 roku, przy czym eksport towarów i usług sięgnął 40,9% PKB (wobec 40,3% w roku 2006 oraz 29,4% w roku 2000). Eksport towarów i usług w przeliczeniu na mieszkańca wyniósł w 2007 roku ponad 3,3 tys. EUR, podczas gdy przed siedmioma laty był ponad trzykrotnie niższy. Mimo tak znacznego postępu **relacja polskiego eksportu do PKB oraz wartość eksportu per capita jest nadal znacząco niższa niż w większości pozostałych nowych krajów członkowskich UE**, zwłaszcza Czech, Węgier, Słowenii i krajów nadbałtyckich. Jakkolwiek porównanie Polski ze wspomnianymi krajami nie jest tu miarodajne, z uwagi na naturalną skłonność mniejszych gospodarek do szerszego otwarcia na świat, to jednak należy oceniać, że dalszy dynamiczny wzrost eksportu pozostaje nadal poważnym wyzwaniem stojącym przed polską gospodarką.

W strukturze geograficznej polskiego handlu zaszły w 2007 r. stosunkowo niewielkie zmiany. Wzrost udziału rynków unijnych w ogólnych obrotach (o 1,5 pkt. proc. w eksporcie i o 1,1 pkt. proc. w imporcie) był wyłącznie wynikiem rozszerzenia UE o dwa nowe kraje. Natomiast tempo wzrostu eksportu na rynki UE nie tylko znacząco spadło (z 23,5% w 2006 r. do 15,7% w 2007 r.), ale ponadto w przeciwieństwie do poprzedniego roku okazało się znacząco wolniejsze niż po stronie importu (o 4,4 pkt. proc.), co wpłynęło na obniżenie dodatniego salda wymiany z tym ugrupowaniem o ponad 2 mld EUR.

Rok 2007 przyniósł także dalsze pogorszenie bilansu w handlu z krajami rozwijającymi się. Ich udział w eksporcie uległ obniżeniu, podczas gdy wzrósł ich udział w ogólnym imporcie. W rezultacie, tradycyjnie już głęboki deficyt wymiany z tymi rynkami pogłębił się o dalsze 3,7 mld EUR do poziomu -18,6 mld EUR i podobnie jak w latach poprzednich okazał się porównywalny z ogólnym deficytem w polskiej wymianie towarowej.

O skali ogólnego deficytu w polskim handlu już niemal tradycyjnie decyduje głęboko ujemny bilans wymiany z Chinami i Rosją sięgający łącznie -13,7 mld EUR, czyli 73% ogólnego deficytu w 2007 r.

Zmiany struktury towarowej eksportu w 2007 roku były stosunkowo umiarkowane, co może świadczyć o zbyt powolnym wzroście nowoczesności i konkurencyjności polskiej oferty towarowej. **Tempo wzrostu eksportu wyrobów elektromaszynowych**, uchodzących za główny nośnik nowoczesności, okazało się tylko niewiele wyższe od przeciętnego tempa wzrostu eksportu, a w rezultacie udział tej grupy wyrobów w ogólnym eksporcie utrzymał się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego (ok. 42%). Zmniejszenie tempa wzrostu eksportu w tej grupie (o ok. 9 pkt. proc.) okazało się bardziej wyraźne niż po stronie importu (o ok. 3 pkt. proc.), co skutkowało odwróceniem obserwowanej w ostatnich latach tendencji do redukcji deficytu i jego pogłębieniem o 1,3 mld EUR.

Na ogólny, niezbyt korzystny obraz zmian w grupie wyrobów elektromaszynowych (zagregowanej umownie z trzech sekcji towarowych: XVI, XVII i XVIII) złożyło się z jednej strony wyraźne **pogorszenie sytuacji w sekcji XVII – pojazdy, statki powietrzne i jednostki pływające**, gdzie tempo wzrostu eksportu uległo spowolnieniu do 13%, czyli o ponad 27 pkt. proc., przy zwiększeniu tempa wzrostu importu (do prawie 27%), z drugiej natomiast znacząca **poprawa sytuacji w obrotach wyrobami sekcji XVI, czyli maszynami i urządzeniami mechanicznymi i elektrycznymi**, których eksport zwiększył się o ponad 21% (o 5,4 pkt. proc. szybciej niż eksport ogółem), podczas gdy import o 15,2%, czyli o 4,3 pkt. proc. wolniej od przeciętnego tempa wzrostu importu. Poprawa ta była m.in. efektem rozwoju produkcji i eksportu nowoczesnego sprzętu telewizyjnego.

Rozpatrując zmiany struktury towarowej obrotów w 2007 roku pod kątem ich negatywnego wpływu na saldo wymiany, należy odnotować **dynamiczny wzrost importu wyrobów metalurgicznych** (o ponad 2 mld EUR) oraz spadek eksportu produktów mineralnych, głównie węgla kamiennego (o ok. 223 mln EUR).

Rok 2007 przyniósł bardzo wyraźną poprawę relacji cenowych w polskich obrotach towarowych. Wskaźnik *terms of trade* (ToT), kształtujący się w roku 2006 poniżej 100% (99,7%) w 2007 roku ten poziom przekroczył (102,1%). Zdecydowały o tym korzystne zmiany relacji cenowych w handlu z rynkami Europy Środkowo-Wschodniej, głównie z Rosją, podczas gdy sytuacja na rynkach unijnych nie uległa pod tym względem istotnym zmianom. Zmiana ta wynikała z względnej stabilizacji cen importowanych surowców energetycznych¹, podczas gdy światowe ceny węgla przyspieszyły. Ogólny wskaźnik ToT uwzględnia pogorszenie ToT w przypadku surowców nieenergetycznych oraz artykułów żywnościowych oraz poprawę relacji cen w grupie surowców rolnych. W tym kontekście warto zauważyć, że wspomniana poprawa ToT w istotnej mierze (szacuje się, że o ponad 3 mld EUR) złagodziła skalę przyrostu deficytu wymiany towarowej w 2007 roku. Biorąc pod uwagę aktualne projekcje makroekonomiczne oraz stosunkowo solidne fundamenty rozwojowe polskiej gospodarki i jej znaczną odporność na działanie szoków zewnętrznych (w postaci zjawisk recesyjnych w USA i głównych krajach UE, a także na rynku surowców energetycznych) można oceniać, że **w roku 2008 zostanie podtrzymany trend rozwojowy polskich obrotów towarowych z zagranicą.**

¹ Średnia cena ropy naftowej w 2007 r. wzrosła o 1,4%, podczas gdy w 2006 r. o 24,7%, w 2006 r. o 20,8%.

1 ZMIANY UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH

1.1 Uwarunkowania koniunkturalne na głównych rynkach zagranicznych

W 2007 roku, pomimo zaobserwowanych symptomów pogorszenia koniunktury w największej gospodarce świata, jaką są Stany Zjednoczone, tempo wzrostu gospodarki światowej było relatywnie wysokie i uległo jedynie niewielkiemu spowolnieniu. Szacuje się, że w 2007 r. globalny PKB zwiększył się o 4,9%, wobec 5,0% w roku 2006². W latach 2000-2005 średnioroczne tempo wzrostu gospodarczego świata wyniosło 3,9%. Według przewidywań Międzynarodowego Funduszu Walutowego w 2008 r. gospodarka światowa będzie się rozwijała w tempie 3,7%. Przeciwwagą dla spowolnienia gospodarczego USA, a także zapewne w większości krajów UE, będzie, podobnie jak w latach poprzednich, wysokie tempo rozwoju gospodarek wschodzących, a w szczególności Chin i Indii.

Na podstawie wstępnych danych szacuje się, że w 2007 roku gospodarka **Stanów Zjednoczonych** rozwijała się w tempie 2,2%. Mimo, iż w chwili obecnej nie przewiduje się na tym rynku gwałtownego załamania gospodarczego, to jednak obserwowane napięcia na rynku nieruchomości, spowolnienie wzrostu produkcji przemysłowej i zatrudnienia oraz zaostrzenie warunków dostępu do kredytów dla gospodarstw domowych i biznesu, mogą znacznie spowolnić wzrost gospodarczy USA w 2008 r., nawet w warunkach prowadzenia przez amerykański bank centralny bardziej ekspansywnej polityki monetarnej. Międzynarodowy Fundusz Walutowy w swoim kwietniowym raporcie obniżył tegoroczną prognozę wzrostu gospodarczego w Stanach Zjednoczonych do 0,5%. Można przewidywać, że w nadchodzących latach spodziewanemu spowolnieniu gospodarczemu w USA będzie towarzyszył wzrost bezrobocia.

Przyspieszone procesy dostosowawcze na rynku mieszkaniowym w Stanach Zjednoczonych mogą spowodować pewne spowolnienie gospodarcze również w krajach **Unii Europejskiej**, które od 2006 r. odnotowują wyraźne ożywienie aktywności gospodarczej. Szacuje się, że w 2007 roku wzrost gospodarczy w UE-27 wyniósł 3,3%, podczas gdy w strefie euro 2,6%³. Przewidywany wzrost PKB w Unii Europejskiej i strefie euro w 2008 r. wynosi odpowiednio 1,8% oraz 1,4%.

Od początku 2006 r. istotnym czynnikiem przyczyniającym się do wyraźnego ożywienia wzrostu PKB obserwowanego w krajach Unii Europejskiej były nakłady brutto na środki trwałe. Ich rosnącemu trendowi towarzyszyło zwiększenie zyskowności przedsiębiorstw, głównie na skutek umiarkowanego wzrostu kosztów pracy i zwiększonego wzrostu produktywności pracy.

² W oparciu o dane WTO (czerwiec 2008 r.) wzrost globalny w 2005 wyniósł 3,3%, w 2006 r. 3,7%, w 2007 r. 3,4%.

³ W oparciu o dane WTO wzrost PKB w UE-27 w 2007 r. wyniósł 2,7%.

W 2007 r. eksport i import krajów strefy euro wzrosły w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio o 5,9% i 5,4%, podczas gdy w roku 2006 ich wzrost był o ponad 2 pkt. proc. szybszy. W nadchodzącym okresie przewiduje się dalsze zmniejszenie dynamiki eksportu z tej strefy głównie ze względu na spodziewane spowolnienie gospodarcze w Stanach Zjednoczonych i innych pozaunijnych krajach wysoko rozwiniętych oraz stopniową aprecjację EUR wobec głównych walut (USD i JPY), co wpływa na obniżenie konkurencyjności cenowej eksporterów unijnych.

W **Niemczech**, czyli u głównego partnera handlowego Polski, po krótkotrwałym okresie spowolnienia gospodarczego w 2005 r. (wzrost PKB tylko o 0,8%), lata 2006 i 2007 przyniosły wyraźne ożywienie tempa wzrostu PKB odpowiednio do 2,9% i 2,5%. Pod koniec 2006 r. wzrost gospodarczy był tam pobudzany zwiększoną konsumpcją prywatną i inwestycjami w budownictwie mieszkaniowym. W rezultacie nastąpiło ożywienie popytu krajowego z 0,3% w 2005 r. do 1,9% w roku 2006. W 2007 roku nastąpiło jednak spowolnienie dynamiki popytu (wzrost wyniósł 1,1%).

Szacuje się, że w roku 2007 gospodarka **Japonii** rozwijała się w umiarkowanym tempie ok. 2,1%. Niewielkie spowolnienie dynamiki PKB (z 2,2% w 2006 r.⁴) nastąpiło na skutek osłabienia popytu inwestycyjnego. Przewiduje się, że w 2008 r. dzięki wysokiemu popytowi zewnętrznemu, szczególnie ze strony rozwijających się krajów Azji, dalsze spowolnienie wzrostu PKB Japonii będzie stosunkowo umiarkowane (1,4%).

Gospodarki rozwijających się krajów Azji w 2007 r. rozwijały się w tempie ok. 9,7%, z czego **Chiny**, największa gospodarka regionu, rozwijały się w tempie 11,4%. Głównymi czynnikami stojącymi za wyższym od oczekiwań wzrostem są eksport netto towarów oraz przyspieszenie wydatków inwestycyjnych. Ocenia się, iż w nadchodzących latach wzrost gospodarczy Chin ulegnie jednak pewnemu spowolnieniu na skutek spodziewanego zaostrzenia polityki monetarnej oraz działań mających na celu przyhamowanie inwestycji. Przewiduje się jednak, że w 2008 r. PKB tego kraju zwiększy się o ok. 9,3%.

Już kolejny rok z rzędu kraje **WNP** są drugim po Azji najszybciej rozwijającym się regionem świata. Ocenia się, że PKB tych gospodarek w 2007 roku zwiększył się o 8,5%, wobec 8,2% w roku 2006⁵. Wzrost gospodarczy **Rosji** w 2007 roku okazał się nadal relatywnie wysoki (8,1%), tj. 0,7 pkt. proc. szybszy niż rok wcześniej. Wysoki wzrost PKB w roku ubiegłym był głównie efektem wysokich cen surowców energetycznych na rynkach międzynarodowych oraz znaczącego przełożenia się wysokich wpływów z eksportu tych surowców na dynamicznie rosnący popyt wewnętrzny. Przewiduje się, że w 2008 r. nastąpi niewielkie obniżenie tempa wzrostu gospodarek krajów WNP, w tym Rosji, odpowiednio do 7,0% i 6,8%.

W ostatnich pięciu latach **tempo wzrostu światowego eksportu** w ujęciu dolarowym ustabilizowało się na relatywnie wysokim poziomie powyżej 15%. Należy jednak brać pod uwagę, że ze względu na wysokie i stale rosnące ceny surowców energetycznych i żywności na rynkach międzynarodowych dynamika eksportu w USD przewyższa dynamikę wolumenu eksportu o ok. 6-10 pkt. proc. W 2007 r. wolumen światowego eksportu zwiększył się o 7,2%, wobec 9,9% rok wcześniej. Po stronie importu nastąpiło podobne spowolnienie z 9,3% w 2006 r. do 7,0% w 2007 roku. Przewiduje się, że w 2008 r. globalny eksport i import zwiększą się odpowiednio o 7,1% i 7,3%.

⁴ W oparciu o dane WTO wzrost PKB Japonii w 2006 r. wyniósł 2,4%, w 2007 r. 2,1%.

⁵ W oparciu o dane WTO wzrost PKB WNP w 2006 r. wyniósł 7,5%, w 2007 r. 2,7%.

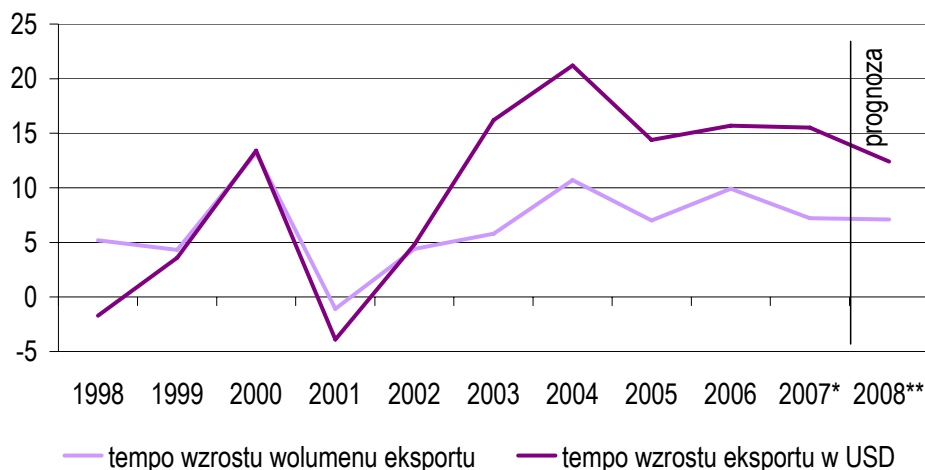
Tabela 1. Wzrost PKB na świecie w latach 1999-2007 i prognoza na rok 2008

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*	2008*
Świat	2,7	3,8	4,8	2,5	3,1	4,0	5,3	4,8	5,0	4,9	3,7
Kraje wysoko rozwinięte	2,5	3,5	4,0	1,2	1,6	1,9	3,2	2,5	3,0	2,7	1,3
UE-27	2,9	3,0	3,9	2,0	1,2	1,3	2,5	1,8	3,3	3,1	1,8
Niemcy	2,0	2,0	3,2	1,2	0,0	-0,2	1,1	0,8	2,9	2,5	1,4
Francja	3,5	3,3	3,9	1,9	1,0	1,1	2,5	1,7	2,0	1,9	1,4
Wielka Brytania	3,4	3,0	3,8	2,4	2,1	2,8	3,3	1,8	2,9	3,1	1,6
USA	4,2	4,4	3,7	0,8	1,6	2,5	3,6	3,1	2,9	2,2	0,5
Japonia	-2,0	-0,1	2,9	0,2	0,3	1,4	2,7	1,9	2,2	2,1	1,4
Australia i Nowa Zelandia	4,4	4,4	3,5	2,2	4,3	3,1	3,8	2,8	2,6	4,2	3,6
Kraje rozwijające się	3,0	4,1	6,0	4,3	5,1	6,7	7,7	7,5	7,8	7,9	6,7
Kraje Europy środkowej i wschodniej	2,8	0,5	4,9	0,2	4,5	4,8	6,7	5,6	6,6	5,8	4,4
WNP	-3,4	5,2	9,0	6,3	5,3	7,9	8,4	6,6	8,2	8,5	7,0
Rosja	-5,3	6,4	10,0	5,1	4,7	7,3	7,2	6,4	7,4	8,1	6,8
Rozwijające się kraje Azji	4,2	6,5	7,0	6,0	7,0	8,3	8,8	9,2	9,6	9,7	8,2
Chiny	7,8	7,6	8,4	8,3	9,1	10,0	10,1	10,4	11,1	11,4	9,3
Indie	5,9	6,9	5,4	3,9	4,5	6,9	7,9	9,0	9,7	9,2	7,9
Afryka Subsaharyjska	2,0	2,7	3,4	4,2	3,6	4,2	5,9	6,0	6,4	6,8	6,6
Afryka północna	5,9	4,0	3,7	4,3	3,3	5,2	4,9	4,4	5,9	5,7	6,3
Bliski Wschód	3,1	1,1	6,1	2,3	3,7	6,7	5,9	5,5	5,8	5,8	6,1
Ameryka Południowa i Środkowa	2,3	0,3	3,9	0,5	0,3	2,4	6,0	4,6	5,5	5,0	4,3

* - szacunki IMF

Źródło: DAP MG na podstawie IMF World Economic Outlook, OECD i Eurostat

Wykres 1 Tempo wzrostu wolumenu światowego eksportu i jego wartości w USD

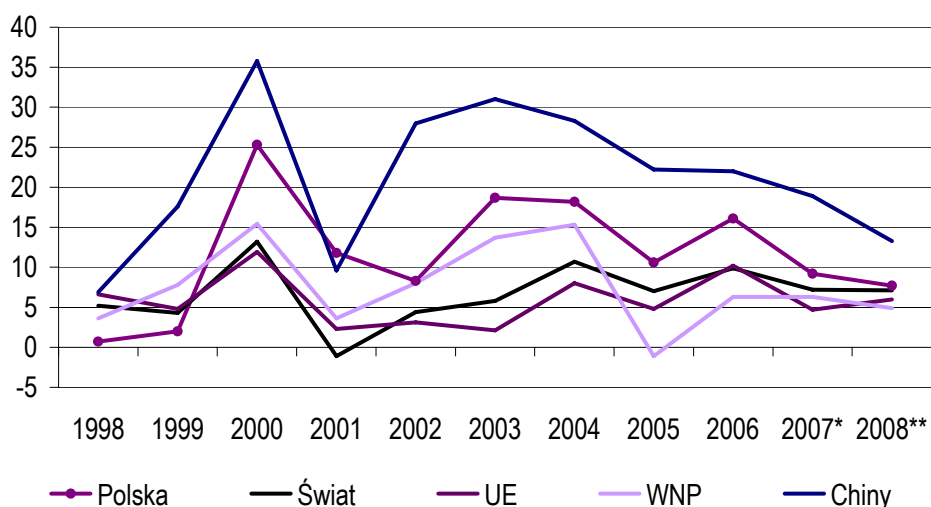

* - szacunek,

** - prognoza.

Źródło: DAP MG na podstawie danych ONZ

Do najbardziej dynamicznie rozwijających swój eksport krajów należą Chiny. Skala wzrostu wolumenu ich eksportu od kilku lat ulega jednak stopniowemu ograniczeniu z 31,0% w 2003 r. do 18,9% w 2007 roku (wg WTO 19,5%). Eksport Polski, mimo że charakteryzował się nieporównywalnie niższą dynamiką niż eksport Chin, od początku dekady rozwijał się wyraźnie szybciej od średniej światowej oraz od średniej UE, która w ostatnich pięciu latach oscylowała wokół 6%.

Wykres 2 Tempo wzrostu wolumenu eksportu Polski na tle tempa zmian wolumenu eksportu świata i wybranych rynków

* - szacunek,

** - prognoza.

Źródło: DAP MG na podstawie danych ONZ i GUS

1.2 Uwarunkowania wewnętrzne

1.2.1 Dynamika PKB

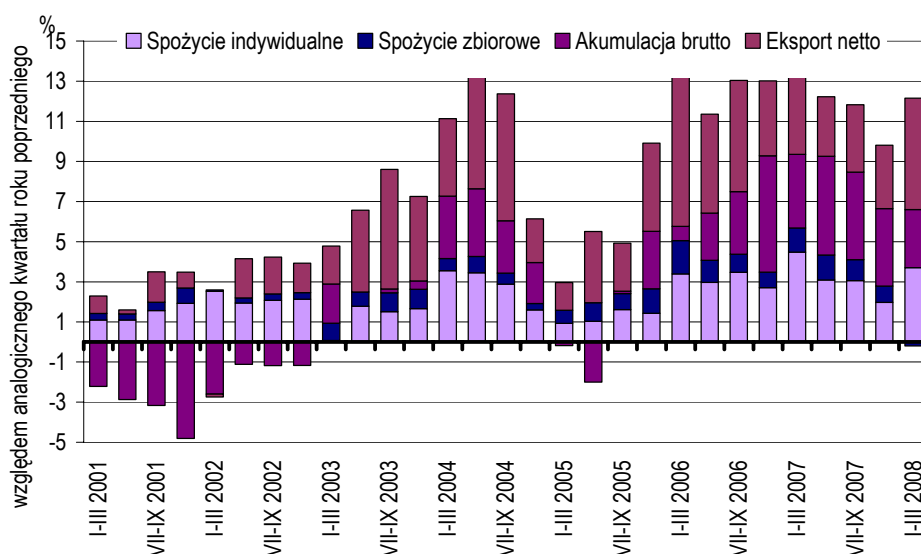
Wysoki wzrost gospodarczy Polski w 2006 r. (6,2%) uległ w 2007 roku przyspieszeniu do 6,6%. Było to najwyższe tempo wzrostu PKB od początku dekady. W 2007 roku w efekcie wysokiej dynamiki nominalnych dochodów oraz silnego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych konsumpcja indywidualna zwiększyła się o 5,0%. O większych wydatkach na konsumpcję zdecydowały m.in. poprawa sytuacji na rynku pracy, wzrost wynagrodzeń, waloryzacja świadczeń społecznych, transfery emigracji zarobkowej, a także dopłaty bezpośrednie dla rolników. Wzrostowi konsumpcji sprzyjał także wzrost nastrojów konsumentów co do przyszłej sytuacji gospodarstw domowych. W 2008 r. przewiduje się spowolnienie relatywnie wysokiego tempa rozwoju gospodarczego do poziomu 5,5%.

Dynamiczny **wzrost popytu krajowego**, głównej składowej PKB, sprawia, że od dwóch lat import rośnie w tempie przewyższającym wzrost eksportu. Z jednej strony wynika to ze zwiększonego zapotrzebowania importowego gospodarki polskiej, a z drugiej strony z przeorientowania się części polskich eksporterów na szybko rozwijający się rynek krajowy, stanowiący naturalną alternatywę wobec rynków zagranicznych. Szacuje się, że wzrost popytu krajowego o 1% wpływa z opóźnieniem 2-3 kwartałów na spadek wolumenu polskiego eksportu o ok. 0,8%.

Obserwowane od dwóch lat wyraźne ożywienie popytu wewnętrznego, a wraz z nim wyprzedzające tempo wzrostu importu nad eksportem, przełożyło się na negatywny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu PKB.

W pierwszej połowie dekady eksport netto wpływał dodatnio na wzrost polskiego PKB, jednak od roku 2006 zaznacza się jego negatywne oddziaływanie. W latach 2006 i 2007 eksport netto przyczynił się do osłabienia dynamiki PKB odpowiednio o 1,1 oraz 1,8 pkt. proc.

Wykres 3 Dekompozycja popytowa PKB

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Tabela 2. Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny PKB (w %, PKB niewyrównany sezonowo; ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007
Produkt krajowy brutto	3,6	6,2	6,6
Popyt krajowy	2,5	7,3	8,4
w tym:			
Spożycie ogółem	2,2	4,3	4,3
w tym spożycie indywidualne	1,3	3,1	3,1
Akumulacja brutto	0,3	3,1	4,1
w tym nakłady brutto na śr. trwałe	1,2	2,7	3,4
Saldo obrotów z zagranicą	1,1	-1,1	-1,8

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

1.2.2 Bezpośrednie inwestycje zagraniczne i ich wpływ na obroty towarowe

Z roku na rok rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w kształtowaniu handlu zagranicznego Polski systematycznie wzrastała, szczególnie w wymianie z krajami Unii Europejskiej. W Polsce od początku dekady obserwuje się rosnącą przewagę inwestycji dokonywanych z myślą o sprzedaży na rynki zagraniczne i od tej pory napływ BIZ w sposób istotny determinuje kształtowanie się wolumenu eksportu. Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, zwłaszcza te utworzone przez międzynarodowe korporacje, realizują swoje strategie eksportowe w oparciu o rozbudowane wewnętrzne relacje handlowo-finansowe i z tej racji są znacznie mniej wrażliwe na zewnętrzne uwarunkowania koniunkturalne oraz kursowe.

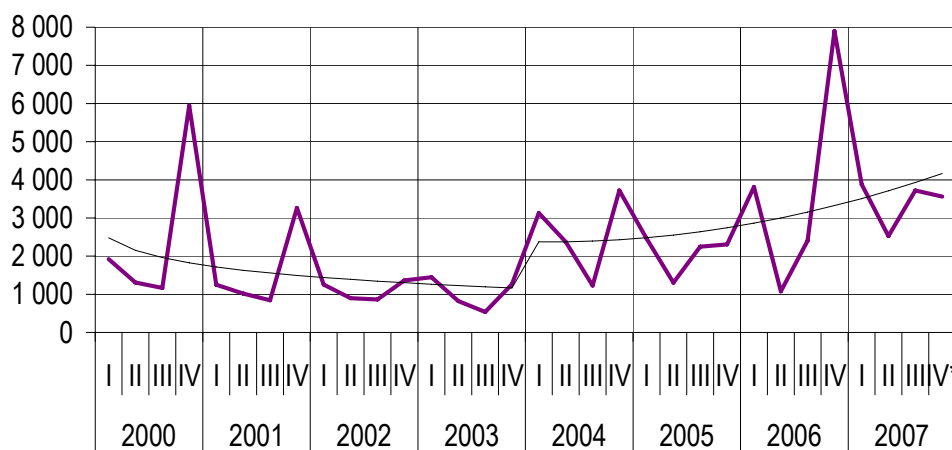
Szacuje się, że w przypadku Polski już po 6 kwartałach od dokonania inwestycji występuje wyraźny efekt eksportowy. W tym czasie napływ BIZ o wartości 1 mld EUR skutkuje wzrostem eksportu o ponad 0,5 mld EUR. Ocenia się, iż inwestycja o tej wartości przyniesie w długim okresie wzrost eksportu łącznie o 3,3 mld EUR.

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych pociąga za sobą także dodatkowy import. Zainwestowanie przez zagranicznego przedsiębiorcę 1 mld EUR stwarza impuls do dodatkowego wzrostu importu związanego z tą inwestycją o ok. 0,3 mld EUR już po pięciu kwartałach od decyzji o inwestycji. W kolejnych kwartałach impuls ten maleje do zera. Szacuje się, że skumulowana wartość importu związanego z napływem 1 mld EUR w postaci BIZ wynosi prawie 2,5 mld EUR.

Oznacza to, że skumulowany długookresowy efekt netto, czyli różnica między eksportem będącym efektem danej inwestycji a importem niezbędnym do jej funkcjonowania, wynosi w przypadku Polski ok. 0,8 mld EUR od każdego zainwestowanego 1 mld EUR.

Według danych szacunkowych NBP w 2007 r. odnotowano napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych o wartości prawie 13,7 mld EUR, wobec ok. 15,2 mld EUR w 2006 r. oraz 8,3 mld EUR dwa lata temu. W związku z napływem BIZ w samym 2007 r. można liczyć na poprawę bilansu obrotów towarowych łącznie o blisko 11,0 mld EUR w ciągu najbliższych pięciu, sześciu lat.

Wykres 4 Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w mln EUR

* - szacunek

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP

Od roku 2004 obserwuje się ożywienie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski. W pewnym stopniu wiąże się to z ożywieniem gospodarczym w kraju i na świecie, jednak w głównej mierze jest zasługą przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Z jednej strony podniosło to wiarygodność Polski wśród inwestorów zagranicznych, a z drugiej sprawiło, że nasz kraj, m.in. dzięki stosunkowo taniej (w relacji np. do krajów UE-15) i zarazem wysoko kwalifikowanej sile roboczej, stał się atrakcyjnym miejscem lokowania kapitału firm z krajów nie należących do UE, które chcą produkować z myślą o sprzedaży na rynki unijne.

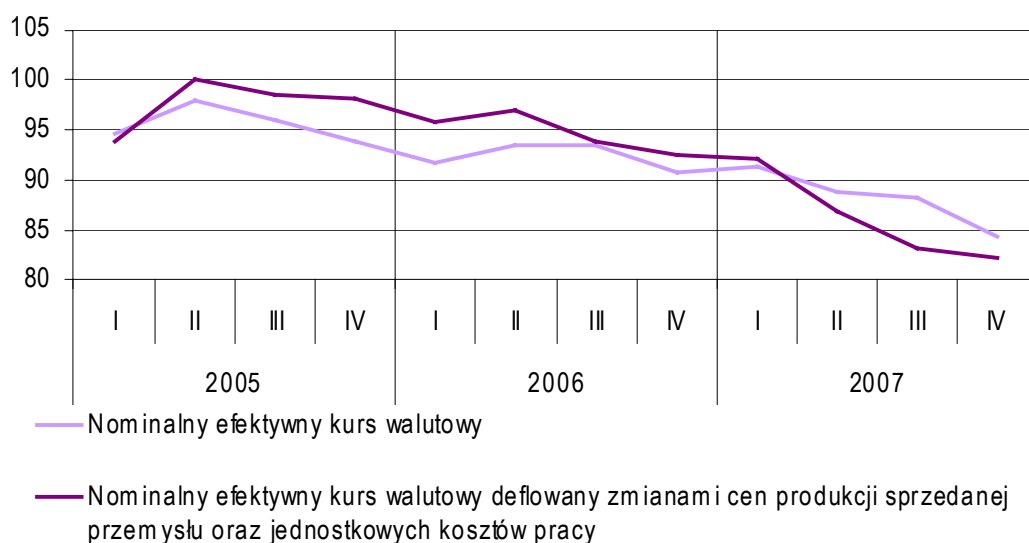
Wzrostowi napływu BIZ do Polski towarzyszy zwiększenie ich korzystnego wpływu na dynamikę wolumenu eksportu. Według ostatnich analiz IBRiKK wpływ ten zwiększył się z 4,2% w roku 2001 do 28,6% w roku 2007 i tym samym okazał się wyższy od wpływu realnego kursu złotego deflowanego jednostkowymi kosztami pracy (21,4%). Badania IBRiKK wskazują ponadto, że w ogólnej zbiorowości małych i średnich przedsiębiorstw firmy z udziałem kapitału zagranicznego wykazują się relatywnie wyższą aktywnością eksportową niż firmy z kapitałem wyłącznie krajowym. Równocześnie te pierwsze wykazywały się większą otwartością na innowacje opracowane za granicą lub przy udziale zagranicznych instytucji naukowo – badawczych.

1.2.3 Kurs walutowy

Rok 2007 przyniósł dalsze umocnienie złotego wobec dwóch podstawowych walut. Średni nominalny kurs EUR wobec złotego wyniósł 3,7829 PLN i w stosunku do roku 2006 uległ osłabieniu o 2,9%. W tym samym czasie osłabieniu o 10,8% uległ również średni nominalny kurs USD - z 3,1025 PLN w 2006 r. do 2,7667 PLN w 2007 roku.

Ze względu na strukturę walutową polskich obrotów handlowych, gdzie ok. 2/3 obrotów rozliczanych jest w EUR, a ok. 15% w USD, szacuje się, że w 2007 r. **średnioważone nominalne umocnienie złotego w stosunku do dwóch podstawowych walut wyniosło ok. 4,5%**.

Wykres 5. Zmiany nominalnego efektywnego kursu walutowego i kursu deflowanego zmianami cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz jednostkowych kosztów pracy w latach 2005-2007 (IV kwartał 2004 r. = 100)

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP

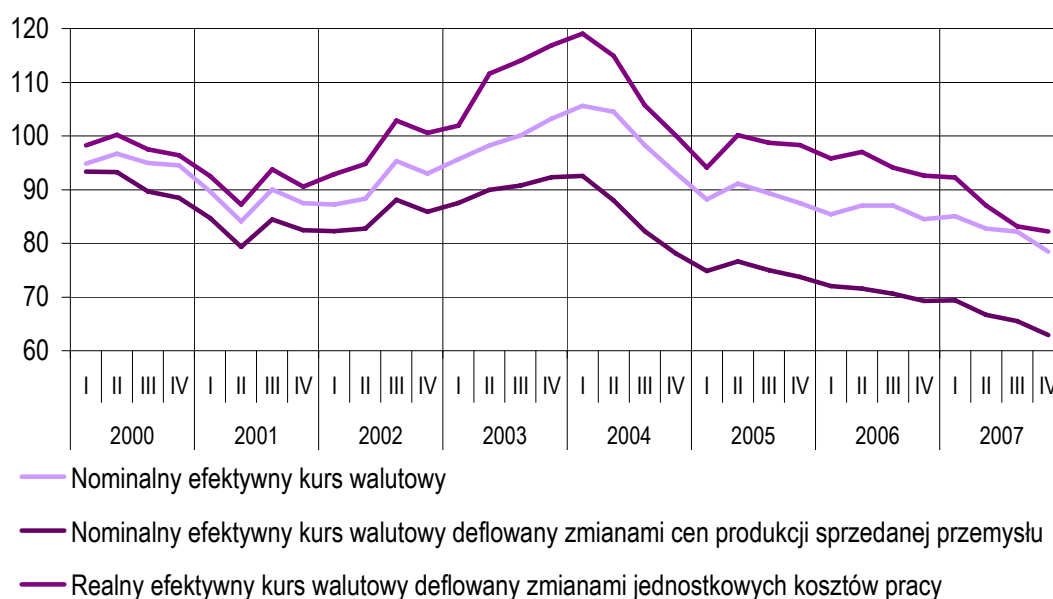
Zmiany nominalnego i realnego poziomu kursu nie dają dostatecznego poglądu na rzeczywistą opłacalność eksportu. Niezbędne jest zatem ich odniesienie do zmian jednostkowych kosztów pracy. Te ostatnie są z kolei funkcją wzrostu wydajności pracy rozpatrywanego w relacji do wzrostu płac realnych. Wyrzedzający wzrost wydajności pracy w latach 2000-2006 w relacji do tempa wzrostu płac realnych przekładał się na systematyczny spadek realnych jednostkowych kosztów pracy. Dzięki temu w latach 2000-2006 tempo rzeczywistej aprecjacji złotego było znacząco niższe niż w wymiarze nominalnym, a jej wpływ na pogorszenie rentowności sprzedaży eksportowej był mniejszy niż wynikałoby to z prostych przeliczeń kursowych. Jednak na skutek przyspieszenia wzrostu wynagrodzeń w roku 2007 obserwuje się zahamowanie spadku, a następnie także wzrost jednostkowych kosztów pracy.

Tabela 3. Zmiany jednostkowych kosztów pracy w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego w %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
I kwartał	92,7	96,6	96,7	96,8	90,5	102,5	94,8	99,9
II kwartał	92,2	97,8	95,7	92,2	95,0	100,0	96,5	103,7
III kwartał	92,9	97,9	95,0	93,0	97,7	97,7	98,7	105,2
IV kwartał	94,5	99,3	93,8	92,5	98,7	96,2	99,4	102,5

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Wykres 6. Zmiany nominalnego efektywnego kursu walutowego na tle zmian kursu deflowanego zmianami cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz zmianami jednostkowych kosztów pracy w latach 2000-2007 (IV kwartał 1999 r. = 100)

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP i GUS

Tabela 4. Zmiany nominalnego i realnego efektywnego kursu walutowego (w PLN) w latach 2000-2007

	Kurs walutowy		Zmiany (rok poprzedni = 100)			
	EUR	USD	Efektywny*	Efektywny kurs nominalny	Efektywny kurs nominalny deflowany wskaźnikiem cen PSP	Efektywny kurs realny deflowany jednostkowymi kosztami pracy
2000	4,0110	4,3464	4,0949	98,4	91,3	96,9
2001	3,6685	4,0939	3,7749	92,2	90,7	93,3
2002	3,8557	4,0795	3,9117	103,6	102,6	107,3
2003	4,3978	3,8889	4,2706	109,2	106,4	113,5
2004	4,5340	3,6540	4,3140	101,0	94,4	99,0
2005	4,0254	3,2348	3,8278	88,7	88,1	88,7
2006	3,8951	3,1025	3,6970	96,6	94,4	96,4
2007	3,7829	2,7667	3,5289	95,5	93,3	90,8

* - szacunek DAP MG

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS i NBP

Utrzymująca się od II kwartału 2004 roku generalna **tendencja aprecjacyjna złotego** wobec dwóch podstawowych walut (EUR i USD), miała istotne znaczenie, zwłaszcza w odniesieniu do małych i średnich podmiotów funkcjonujących na bazie kapitału krajowego. Według ocen, na takie oddziaływanie kursowe byli szczególnie wrażliwi ci eksporterzy, którzy realizowali eksport towarów o niewielkim zaangażowaniu komponentów z importu, a zarazem mogący łatwo przeorientować swoją sprzedaż na odbiorców krajowych lub wręcz przestawić się z eksportu na import. Hipotezę taką może potwierdzać znaczne zmniejszenie się zbiorowości małych przedsiębiorstw realizujących relatywnie niewielki eksport.

2 DŁUGOOKRESOWE ZMIANY OBROTÓW TOWAROWYCH

2.1 Zmiany w okresie transformacji

Od początku ubiegłej dekady obroty handlu zagranicznego Polski zwiększyły się prawie dziesięciokrotnie. Eksport wzrósł z 14,9 mld USD w 1991 r. do 138,8 mld USD w 2007 roku, natomiast import z 15,5 mld USD do 164,3 mld USD. W efekcie doszło do znacznego pogłębienia deficytu wymiany z –0,6 mld USD w 1991 r. do –25,5 mld USD w roku 2007.

Tabela 5. Obroty polskiego handlu zagranicznego według GUS w latach 1991-2007

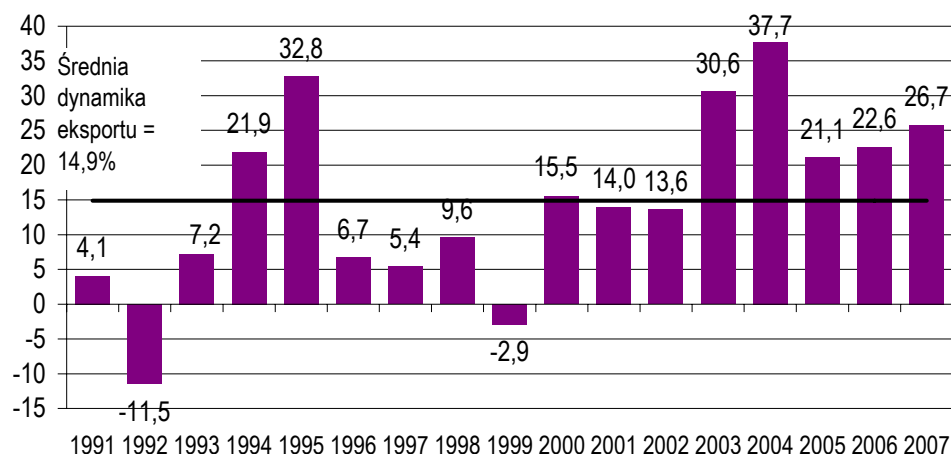
	mln USD			rok poprzedni = 100		mln EUR			rok poprzedni = 100	
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import
1991	14.903	15.522	-619	104,1	162,9					
1992	13.187	15.913	-2.726	88,5	102,5					
1993	14.143	18.834	-4.691	107,2	118,4					
1994	17.240	21.596	-4.356	121,9	114,7					
1995	22.895	29.050	-6.155	132,8	134,5					
1996	24.440	37.137	-12.697	106,7	127,8					
1997	25.751	42.307	-16.556	105,4	113,9					
1998	28.229	47.054	-18.825	109,6	111,2					
1999	27.407	45.911	-18.504	97,1	97,6	25.670	43.050	-17.381		
2000	31.651	48.940	-17.289	115,5	106,6	34.373	53.085	-18.711	133,9	123,3
2001	36.092	50.275	-14.183	114,0	102,7	40.195	56.035	-15.840	116,9	105,6
2002	41.010	55.113	-14.103	113,6	109,6	43.499	58.480	-14.981	108,2	104,4
2003	53.577	68.004	-14.427	130,6	123,4	47.526	60.354	-12.827	109,3	103,2
2004	73.781	88.156	-14.375	137,7	129,6	59.698	71.354	-11.656	125,6	118,2
2005	89.378	101.539	-12.161	121,1	115,2	71.424	81.170	-9.746	119,6	113,8
2006	109.584	125.645	-16.061	122,6	123,7	87.926	100.784	-12.858	123,1	124,2
2007	138.785	164.280	-25.495	126,7	130,8	101.838	120.464	-18.626	115,8	119,5

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

W badanym okresie wartości obu strumieni handlu zagranicznego rosły bardzo dynamicznie. W latach 1991-2007 przeciętny roczny wzrost eksportu wyniósł 14,9%, a importu 15,8%. Od roku 2000 obserwuje się wyraźne ożywienie polskiej wymiany handlowej, szczególnie po stronie eksportu, którego wartość w USD zwiększyła się ponad 4-krotnie (w przypadku importu odnotowano ponad 3-krotny wzrost wartości). W tym okresie przeciętne tempo wzrostu eksportu i importu w USD wyniosło odpowiednio 23,4% oraz 18,6%.

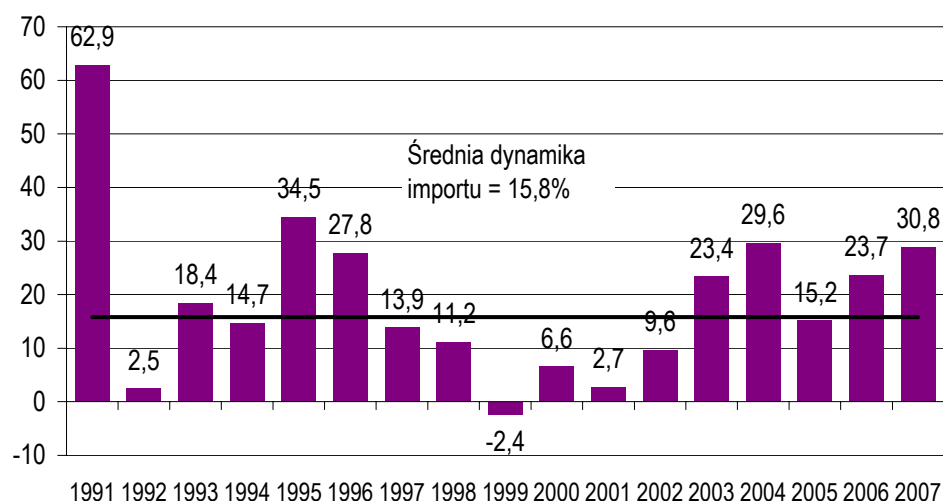
Ze względu na deprecjację waluty amerykańskiej względem EUR średni roczny wzrost wartości obu strumieni handlu zagranicznego wyrażonych we wspólnej walucie europejskiej był w latach 2000-2007 znacznie wolniejszy i dla eksportu wyniósł 16,7%, a dla importu 12,2%. Jednak tu także wzrost eksportu za minione 7 lat (blisko 3-krotny) okazał się wyraźnie szybszy niż importu (ponad 2-krotny).

Wykres 7. Kształtowanie się dynamiki eksportu Polski w ujęciu dolarowym w latach 1991-2007 na tle przeciętnego wzrostu eksportu w tym okresie (w %)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Wykres 8. Kształtowanie się dynamiki importu Polski w ujęciu dolarowym w latach 1991-2007 na tle przeciętnego wzrostu importu w tym okresie (w %)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

2.2 Zmiany w okresie bieżącej dekady

W latach 2000-2007 obserwowano dynamiczny, 3-krotny wzrost eksportu do poziomu ponad 100 mld EUR (w 2000 r. wartość eksportu wyniosła 34,3 mld EUR). W tym samym okresie import wzrósł 2,2 razy.

Po okresie spowolnienia tempa wzrostu eksportu z 33,9% w 2000 r. do 9,3% w 2003 r. oraz jego przyspieszeniu w następnych trzech latach (średnio o 23%), rok 2007 przyniósł jego ponowne spowolnienie do poziomu 15,8%.

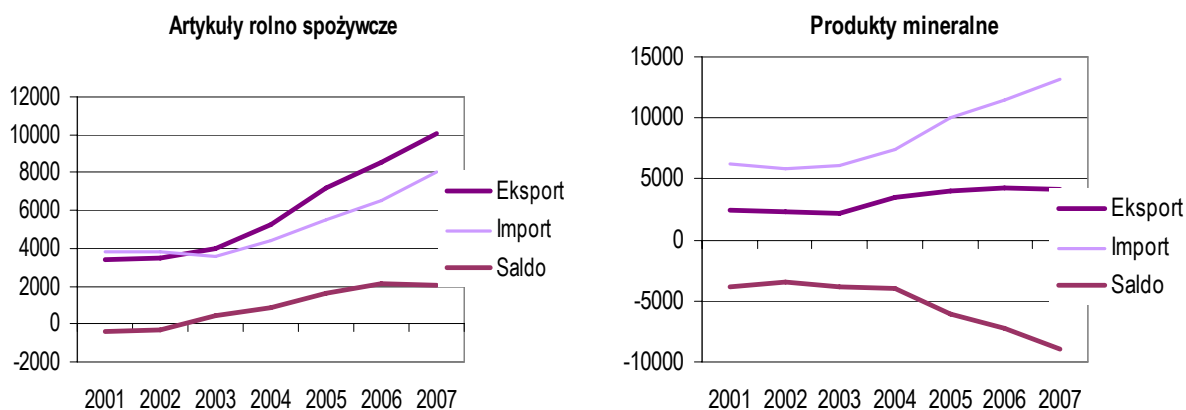
Deficyt wymiany towarowej, który ulegał systematycznej redukcji z -18,7 mld EUR w 2000 r. do -9,7 mld EUR w 2005 r., w minionych dwóch latach ponownie dynamicznie się pogłębił i w 2007 r. wyniósł -18,6 mld EUR. Równocześnie nastąpiły istotne zmiany w jego strukturze geograficznej. O ile w 2000 r. w ogólnym deficycie dominujący był udział krajów rozwiniętych gospodarczo (61%), w tym unijnych (45%), o tyle w 2007 roku ujemne saldo obrotów zanotowano z grupą krajów pozostałych (-15,3 mld EUR tj. 82%) i z WNP (-3,3 mld EUR tj. 17,7%). Deficyt z WNP był spowodowany przez rekordowe, wysokie ceny ropy naftowej i gazu ziemnego, niemal w całości importowanych z krajów tego ugrupowania. Z całą grupą krajów rozwiniętych gospodarczo uzyskano w 2007 r. nieznaczny deficyt (-43 mln EUR), ale z UE nadal notowano nadwyżkę w wysokości 3 mld EUR.

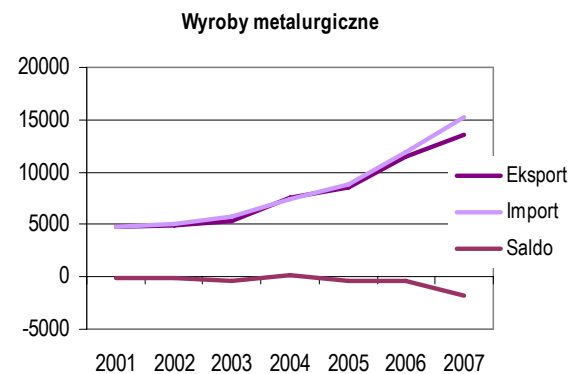
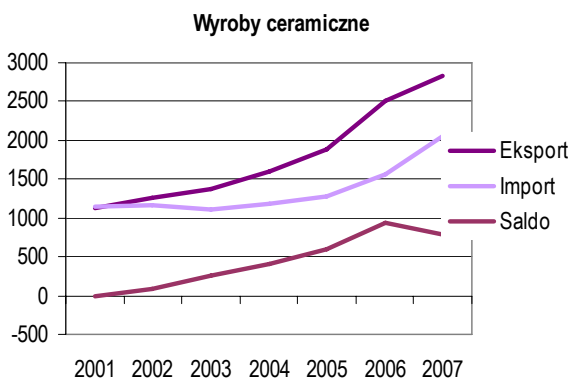
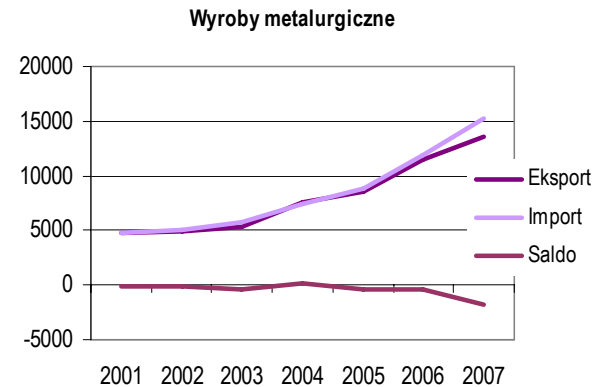
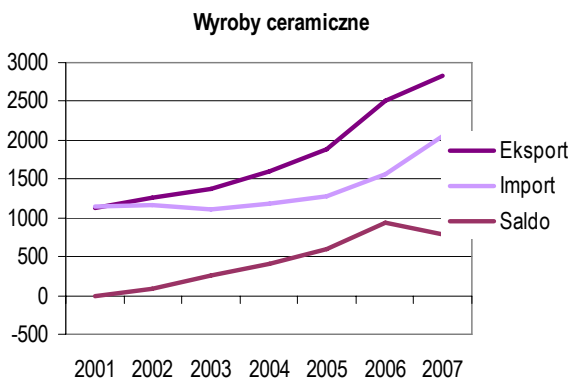
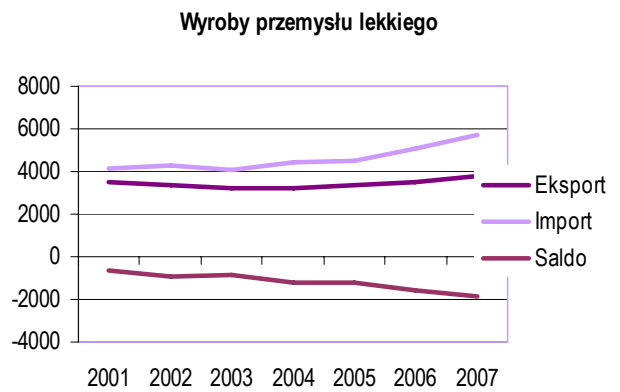
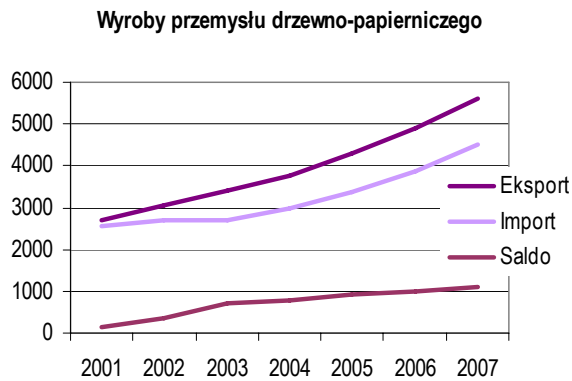
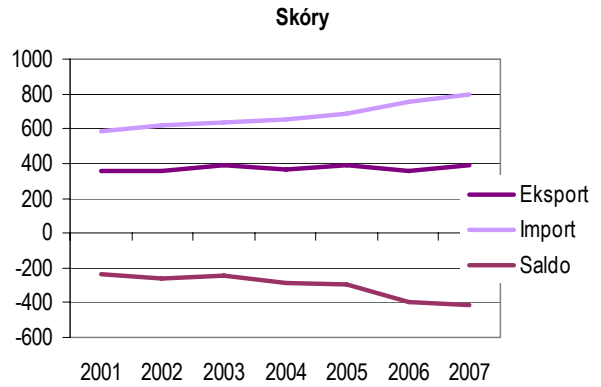
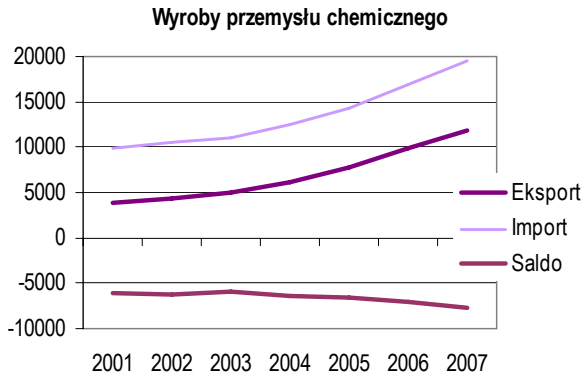
Od roku 2000 znaczące zmiany zaszły w strukturze geograficznej polskiego eksportu. Udział krajów rozwiniętych gospodarczo zwiększył się o 7,8 pkt. proc. Przyczyny należy upatrywać głównie w rozszerzeniu Unii Europejskiej o nowe kraje. Udział UE w eksporcie zwiększył się w ciągu ostatnich siedmiu lat o 9 pkt. proc. W tym samym czasie o 3,4 pkt. proc. wzrósł udział krajów WNP, pomimo różnych ograniczeń (w ostatnich dwóch latach) dla importu z Polski produktów mięsnych i roślinnych na rynki największych partnerów gospodarczych Polski spośród krajów tego ugrupowania, tj. Rosji i Ukrainy.

W strukturze towarowej zaszły istotne zmiany jakościowe polegające na wzroście udziału w eksporcie relatywnie wysoko przetworzonych produktów przemysłu elektromaszynowego (o 7,2 pkt. proc. do 42,3%) i chemicznego (o 1,7 pkt. proc. do 11,6%) przy jednoczesnym spadku udziału wyrobów przemysłu lekkiego (o 5,9 pkt. proc. do 3,7%). W imporcie największą zmianą w okresie siedmiu lat był wzrost udziału wyrobów metalurgicznych o 4,4 pkt. proc. do 12,7%.

Pod względem wartości eksportu największe zmiany w latach 2000-2007 nastąpiły w grupie wyrobów elektromaszynowych (wzrost eksportu o 31 mld EUR). W okresie siedmiu lat Polska stała się znaczącym producentem i eksporterem pojazdów samochodowych (wzrost eksportu o 4 mld EUR), części i akcesoriów samochodowych (wzrost o 3,9 mld EUR) i silników spalinowych (wzrost o 1,9 mld EUR). W efekcie znaczącego napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych dynamiczny wzrost eksportu odnotowano w branży elektronicznej, a ściślej w dziale - aparatura odbiorcza dla telewizji (ekrany ciekłokrystaliczne i telewizory), gdzie wartość przyrostu eksportu od 2000 r. wyniosła 2,6 mld EUR.

Wykres 9. Zmiany w obrotach towarami zagregowanymi w 10 grup towarowych w mln EUR

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

3 WAŻNIEJSZE ZMIANY OBROTÓW W 2007 R.

W 2007 roku eksport po raz pierwszy osiągnął, a nawet przekroczył (o ponad 1,8 mld EUR) poziom 100 mld EUR. Jednocześnie po okresie relatywnie szybkiego wzrostu w latach 2004–2006, tempo wzrostu eksportu w 2007 roku uległo spowolnieniu do 15,8%, a zarazem okazało się o 3,7 pkt. proc. wolniejsze niż po stronie importu, podczas gdy rok wcześniej dystans wynosił tylko 1,1 pkt. proc.

W rezultacie deficyt uległ pogłębieniu o 5,8 mld EUR (do -18,6 mld EUR), podczas gdy rok wcześniej wzrósł o 3,1 mld EUR.

Podobnie jak w roku poprzednim – w 2007 r. decydujący udział w ogólnym deficycie wymiany miało ujemne saldo obrotów z rynkami azjatyckimi (94,6% w roku 2006 i ponad 85% w 2007 r.). W ogólnym deficycie wymiany z rynkami tego obszaru, wynoszącym w 2007 roku blisko -15,9 mld EUR, największy udział miały Chiny (blisko -7,9 mld EUR), Korea (blisko -2,6 mld EUR) oraz Japonia (ponad -2 mld EUR). Należy podkreślić, że deficyt wymiany z każdym z tych trzech rynków uległ w 2007 roku dalszemu, znacznemu pogłębieniu, przy czym z Chinami aż o 2,3 mld EUR.

W wymianie z UE nastąpiło niekorzystne odwrócenie proporcji między tempem wzrostu eksportu i importu. W przeciwieństwie do roku 2006, kiedy to wzrost eksportu wyprzedzał o blisko 4 pkt. proc. wzrost importu, w 2007 roku import wzrósł o 4,4 pkt. proc. szybciej. W rezultacie nadwyżka w wymianie z UE zmalała z 5 mld EUR w roku 2006 do 3 mld EUR w 2007 roku.

Drugi rok z rzędu pogłębił się deficyt w handlu z rynkami Ameryki Północnej (do poziomu ponad -0,9 mld EUR z -0,4 mld EUR w roku 2006 i -0,3 mld EUR w roku 2005).

Natomiast znacząco (o ponad 0,9 mld EUR, do ok. -3,3 mld EUR) uległ redukcji deficyt wymiany z rynkami WNP. Było to efektem nie tylko dalszego powiększenia nadwyżki w handlu z Ukrainą (o blisko 0,7 mld EUR), ale także powstrzymania, a nawet odwrócenia tendencji do pogłębiania się deficytu w handlu z Rosją (spadek deficytu o blisko 0,2 mld EUR).

Pomimo blokad na eksport mięsa i produktów roślinnych do Rosji, a także na Białoruś i Ukrainę, ogólny eksport produktów rolno-spożywczych zwiększył się o 1,5 mld EUR, do poziomu ponad 10 mld EUR, a nadwyżka w wymianie tymi towarami utrzymała się na relatywnie wysokim poziomie (ponad 2 mld EUR).

Import produktów mineralnych zwiększył się o 14,3%, czyli o 5,2 pkt. proc. wolniej od przeciętnego tempa wzrostu importu, ale przy równoczesnym spadku eksportu tych produktów (głównie węgla kamiennego). Spowodowało to pogłębienie deficytu w obrotach o ponad 1,7 mld EUR. W tym kontekście należy odnotować, że na wzrost wydatków importowych w sekcji produktów mineralnych w 2007 roku zaledwie w niespełna 1/3 złożył się wzrost wydatków na import surowców energetycznych. Wydatki na import ropy naftowej wzrosły w stosunku do poprzedniego roku tylko o ponad 0,5 mld EUR i to głównie na skutek wzrostu wolumenu importu tego surowca (o ok. 1,2 mln t), a jedynie w niewielkim stopniu w wyniku wzrostu ceny (o 5 EUR/t). Natomiast wydatki na import gazu uległy redukcji o ok. 100 mln EUR, przy czym wyłącznie za sprawą spadku wolumenu importu tego surowca (o ponad 0,8 mld m³), podczas, gdy jego cena wzrosła o blisko 13 EUR/tys. m³ do średniego poziomu ok. 315 EUR.

Bardzo wyraźnie, o ponad 28% (czyli o 3,4 mld EUR), wzrósł import surowców, półfabrykatów i wyrobów metalurgicznych (sekcja XV). Tak znaczny wzrost importu (do poziomu ponad 15 mld EUR), pomimo relatywnie znacznego wzrostu eksportu w tej grupie (o ok. 17%, czyli o 2 mld EUR) przełożył się na dynamiczny wzrost deficytu (z nieco ponad -0,4 mld EUR do blisko -1,8 mld EUR).

W najważniejszej grupie towarowej w polskim handlu, tj. w grupie wyrobów elektromaszynowych, mamy do czynienia z jednej strony z pozytywnymi zmianami w sekcji XVI – urządzenia mechaniczne i elektryczne, gdzie dynamiczny wzrost eksportu (o 21,2%, czyli o 5,4 pkt. proc. szybszy od przeciętnej dla całego eksportu) został osiągnięty przy niewspółmiernie niższym tempie wzrostu importu (o 15,2%, czyli o 4,3 pkt. proc. wolniejszym od przeciętnego tempa wzrostu importu), z drugiej natomiast z negatywnymi zmianami w sekcji XVII – pojazdy statki powietrzne i jednostki pływające, gdzie nastąpiło wyraźne spowolnienie eksportu w stosunku do importu (wzrost odpowiednio o 12,9% oraz o 26,8%). W rezultacie, w pierwszym przypadku nastąpiła redukcja deficytu wymiany (o ponad 0,5 mld EUR do niespełna 4,2 mld EUR), podczas gdy w drugim odnotowano zmniejszenie nadwyżki handlowej (o blisko 1 mld EUR).

Na liście 30 największych pozycji towarowych w polskim eksporcie (agregowanych na poziomie 4-cyfrowych kodów CN), stanowiących blisko 44% ogólnego eksportu, pojawiło się 5 nowych towarów, które w większości można zaliczyć do grupy wyrobów o wysokim lub średnio wysokim poziomie technologicznym. Dotyczy to przede wszystkim części i podzespołów elektronicznych, które nie tylko weszły na wspomnianą listę, ale ponadto znalazły się w pierwszej piętnastce towarów, których eksport przekroczył 1 mld EUR. Ich eksport wzrósł w 2007 r. o ponad 130%, podczas gdy nadal wysoki ich import (blisko 2,2 mld EUR w 2006 r.) zmniejszył się o ponad 6%. W każdej z czterech pozostałych pozycji towarowych, m.in. leków i urządzeń chłodniczych, również odnotowano dynamiczny wzrost eksportu (co najmniej 2-krotnie szybszy od przeciętnego tempa wzrostu eksportu).

Równocześnie odnotowano spadek na dalsze pozycje listy większości towarów o relatywnie niższym stopniu przetworzenia (m.in. węgla, miedzi, drutu miedzianego, wyrobów celulozowo-papierniczych).

Widoczne spowolnienie wzrostu eksportu w grupach towarów wytwarzanych z reguły przez małe i średnie przedsiębiorstwa, funkcjonujące głównie bądź wyłącznie na bazie kapitału krajowego w przemysłach skórzanym, lekkim, drzewnym i ceramicznym, a także spadek eksportu produktów mineralnych (głównie węgla kamiennego), wskazują na dalsze pogorszenie się rentowności sprzedaży eksportowej w tych branżach ze względu na postępującą aprecjację złotego. Potwierdzają to także coraz częstsze sygnały napływające od eksporterów do Ministerstwa Gospodarki.

4 SKALA I DYNAMIKA OBROTÓW TOWAROWYCH W 2007 R.

4.1 Obroty według NBP

W 2007 r. **eksport** wzrósł o 12,8% do poziomu ponad 105,3 mld EUR. Po 17 latach transformacji jego skala nie tylko osiągnęła poziom 100 mln EUR, ale znacznie go przekroczyła. **Import**, podobnie jak przed rokiem, wzrósł nieco szybciej niż eksport. Jego wartość wzrosła o 17,9% do poziomu 116,6 mld EUR.

W rezultacie **deficyt obrotów** pogłębił się z poziomu -5,5 mld EUR w roku 2006, do poziomu -11,3 mld EUR w 2007 r. czyli do poziomu porównywalnego z okresem do 2004 r. kiedy to deficyt obrotów towarowych w decydującym stopniu przesądził o deficycie na rachunku obrotów bieżących. Generalnie, tendencja do pogłębiania się deficytu była coraz bardziej widoczna niemal od pierwszych miesięcy 2007 r.

Tabela 6. Obroty towarowe Polski w latach 2006-2007 w mln EUR

Miesiące	2006			analogiczny okres r. poprz. = 100		2007			analogiczny okres r. poprz. = 100	
	eksport	import	saldo			eksport	import	saldo		
				eksport	import				eksport	import
Styczeń	6.799	7.014	-215	121,2	127,3	7.843	8.593	-750	115,4	122,5
Luty	7.008	7.233	-225	120,5	123,5	7.822	8.318	-496	111,6	115,0
Marzec	7.937	8.340	-403	127,8	127,5	8.999	10.075	-1.076	113,4	120,8
I kwartał	21.744	22.587	-843	123,3	126,1	24.664	26.986	-2.322	113,4	119,5
Kwiecień	7.114	7.343	-229	110,9	113,1	8.259	9.208	-949	116,1	125,4
Maj	7.807	8.508	-701	132,5	134,0	8.715	9.672	-957	111,6	113,7
Czerwiec	7.844	8.117	-273	117,8	120,6	8.686	9.809	-1.123	110,7	120,8
II kwartał	22.765	23.968	-1.203	120,0	122,4	25.660	28.689	-3.029	112,7	119,7
I półrocze	44.509	46.555	-2.046	121,6	124,2	50.324	55.675	-5.351	113,1	119,6
Lipiec	7.361	8.043	-682	119,4	127,2	8.615	9.914	-1.299	117,0	123,3
Sierpień	7.464	7.980	-516	122,9	125,0	8.575	9.047	-472	114,9	113,4
Wrzesień	8.459	8.858	-399	116,9	119,9	9.155	10.072	-917	108,2	113,7
III kwartał	23.284	24.881	-1.597	119,6	123,8	26.345	29.033	-2.688	113,1	116,7
Po III kw.	67.793	71.436	-3.643	120,9	124,1	76.669	84.708	-8.039	113,1	118,6
Październik	9.241	9.645	-404	123,8	129,3	10.498	11.356	-858	113,6	117,7
Listopad	8.892	9.391	-499	121,7	122,6	10.055	10.840	-785	113,1	115,4
Grudzień	7.449	8.445	-996	110,2	118,2	8.091	9.735	-1.644	108,6	115,3
IV kwartał	25.582	27.481	-1.899	118,8	123,4	28.644	31.931	-3.287	112,0	116,2
Rok	93.375	98.917	-5.542	120,3	123,9	105.313	116.639	-11.326	112,8	117,9
Średnia miesięczna	7.781	8.243	-462			8.776	9.720	-944		

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP

Tabela 7. Obroty towarami i usługami oraz saldo na rachunku obrotów bieżących i ich relacje *per capita* oraz do PKB w latach 2001-2007

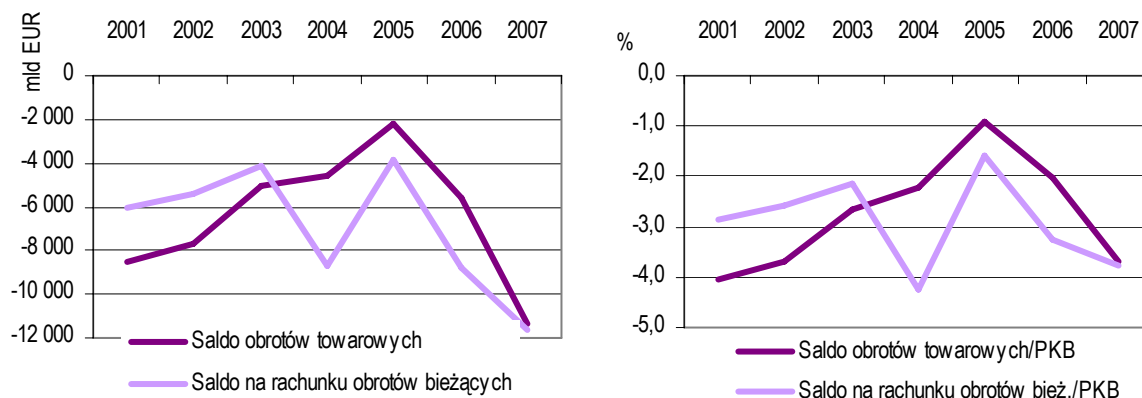
Wskaźnik/dane	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	mld PLN						
PKB	779,6	808,6	843,2	924,5	983,3	1.060,0	1.167,8
Eksport towarów	170,6	190,5	237,3	297,7	312,0	363,8	398,1
Import towarów	201,9	220,1	259,5	318,4	321,0	385,4	440,8
Saldo obrotów towarowych	-31,3	-29,5	-22,3	-20,8	-9,0	-21,6	-42,7
Eksport usług	40,0	40,9	43,5	48,7	52,7	63,7	78,9
Import usług	36,7	37,5	41,4	48,7	50,4	61,4	68,0
Saldo usług	3,3	3,4	2,0	0,0	2,4	2,3	10,9
Eksport towarów i usług	210,6	231,4	280,7	346,4	364,7	427,5	477,0
Import towarów i usług	238,6	257,5	301,0	367,1	371,3	446,8	508,8
Saldo towarów i usług	-28,0	-26,1	-20,2	-20,7	-6,7	-19,3	-31,8
Saldo na rachunku obrotów bieżących	-21,8	-20,4	-17,9	-37,6	-12,0	-28,3	-43,7
	Relacje do PKB w %						
Eksport towarów/PKB	21,9	23,6	28,1	32,2	31,7	34,3	34,1
Eksport towarów i usług /PKB	27,0	28,6	33,3	37,5	37,1	40,3	40,8
Import towarów/PKB	25,9	27,2	30,8	34,4	32,6	36,4	37,7
Import towarów i usług/PKB	30,6	31,9	35,7	39,7	37,8	42,1	43,6
Saldo obrotów towarowych/PKB	-4,0	-3,7	-2,6	-2,2	-0,9	-2,0	-3,7
Saldo towarów i usług /PKB	-3,6	-3,2	-2,4	-2,2	-0,7	-1,8	-2,7
Saldo na rachunku obrotów bież./PKB	-2,8	-2,5	-2,1	-4,1	-1,2	-2,7	-3,7
	Relacje <i>per capita</i> w tys. PLN						
Eksport tow. <i>per capita</i>	4,5	5,0	6,2	7,8	8,2	9,5	10,4
Import tow. <i>per capita</i>	5,3	5,8	6,8	8,3	8,4	10,1	11,6
Eksport tow. i usług <i>per capita</i>	5,5	6,1	7,3	9,1	9,6	11,2	12,5
Import tow. i usług <i>per capita</i>	6,2	6,7	7,9	9,6	9,7	11,7	13,3
Saldo rach. obr. bież. <i>per capita</i>	-0,6	-0,5	-0,5	-1,0	-0,3	-0,7	-1,1
	mld EUR						
PKB	212,5	209,7	191,7	203,9	244,3	272,1	308,7
Eksport towarów	46,5	49,3	53,8	65,8	77,6	93,4	105,3
Import towarów	55,1	57,0	58,9	70,4	79,8	98,9	116,7
Saldo obrotów towarowych	-8,6	-7,7	-5,1	-4,6	-2,2	-5,5	-11,3
Eksport usług	10,9	10,5	9,9	10,8	13,1	16,4	20,9
Import usług	10,0	9,7	9,4	10,8	12,5	15,8	18,0
Saldo usług	0,9	0,9	0,4	0,0	0,6	0,6	2,9
Eksport towarów i usług	57,5	59,9	63,7	76,7	90,7	109,8	126,3
Import towarów i usług	65,1	66,7	68,3	81,2	92,3	114,7	134,7
Saldo towarów i usług	-7,7	-6,8	-4,6	-4,5	-1,7	-4,9	-8,4
Saldo na rachunku obrotów bieżących	-6,0	-5,4	-4,1	-8,2	-3,0	-7,3	-11,6
	Relacje do PKB w %						
Eksport tow./PKB	21,9	23,5	28,1	32,3	31,8	34,3	34,1
Eksport towarów i usług /PKB	27,0	28,6	33,2	37,6	37,1	40,3	40,9
Import towarów/PKB	25,9	27,2	30,7	34,5	32,7	36,4	37,8
Import towarów i usług/PKB	30,6	31,8	35,6	39,8	37,8	42,1	43,6
Saldo obrotów towarowych/PKB	-4,0	-3,7	-2,6	-2,2	-0,9	-2,0	-3,7
Saldo towarów i usług /PKB	-3,6	-3,3	-2,4	-2,2	-0,7	-1,8	-2,7
Saldo na rachunku obrotów bież./PKB	-2,8	-2,6	-2,1	-4,0	-1,2	-2,7	-3,7
	Relacje <i>per capita</i> w tys. EUR						
Eksport tow. <i>per capita</i>	1,2	1,3	1,4	1,7	2,0	2,4	2,8
Import tow. <i>per capita</i>	1,4	1,5	1,5	1,8	2,1	2,6	3,1
Eksport tow. i usług <i>per capita</i>	1,5	1,6	1,7	2,0	2,4	2,9	3,3
Import tow. i usług <i>per capita</i>	1,7	1,7	1,8	2,1	2,4	3,0	3,5
Saldo rach. obr. bież. <i>per capita</i>	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2	-0,3

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP

Rok 2007 był drugim z kolei rokiem szybkiego wzrostu deficytu obrotów towarowych. O ile w latach 2000-2005 deficyt ten ulegał systematycznej redukcji do poziomu -2,2 mld EUR (z poziomu -14,1 mld EUR w 1999 r.), w ostatnich dwóch latach ta tendencja uległa odwróceniu i w rezultacie deficyt uległ pogłębieniu do -5,5 mld EUR w 2006 r. i -11,3 mld EUR w 2007 roku.

Jak już wspomniano, saldo obrotów towarowych stało się ponownie największą pozycją na rachunku obrotów bieżących bilansu płatniczego znacząco przekładając się na poziom deficytu na rachunku obrotów bieżących i tym samym pogorszenia jego relacji do PKB.

Wykres 10. Relacja salda na rachunku obrotów bieżących do PKB w %

Źródło: DAP MG na podstawie danych NBP i Eurostat

4.2 Obroty według GUS

W 2007 r. **eksport** wzrósł o 15,8% osiągając wartość 101,8 mld EUR. Tempo jego wzrostu było o 7,3 pkt. proc. wolniejsze niż w roku poprzednim, a zarazem o 3,7 pkt. proc. niż po stronie importu. Osiągnięta w 2007 r. wartość eksportu w EUR okazała się blisko 3-krotnie większa niż w 2000 r.

Import w EUR zwiększył się o 19,5% i osiągnął poziom 120,5 mld EUR. Tempo jego wzrostu w 2007 roku okazało się o 4,6 pkt. proc. niższe niż w 2006 r. Spowolnienie wzrostu było zatem mniej wyraźne niż w eksporcie.

W efekcie, **deficyt wymiany towarowej w przeliczeniu na euro** uległ w 2007 roku zwiększeniu z -12,9 mld EUR do ponad -18,6 mld EUR. Tym samym w minionych dwóch latach nastąpił niemal powrót do rozmiaru deficytu sprzed 3 lat. Wzrost deficytu notowany w ostatnich dwóch latach okazał się porównywalny z jego łączną redukcją w latach 2000-2005 (z -18,7 mld EUR do -9,7 mld EUR).

Ze względu na systematyczne osłabianie się waluty amerykańskiej w stosunku do EUR **eksport w ujęciu dolarowym** wzrósł znacznie szybciej, tj. o 26,6%, i osiągnął poziom 138,8 mld USD. Warto odnotować, że poziom ten był ponad 4-krotnie wyższy niż w roku 2000.

W ujęciu dolarowym rok 2007 przyniósł wzrost importu o 30,7%, tj. aż o 11,2 pkt. proc. szybciej niż w EUR. Ubiegłoroczny poziom importu (w wysokości 164,3 mld USD) okazał się ponad 3-krotnie wyższy niż w roku 2000.

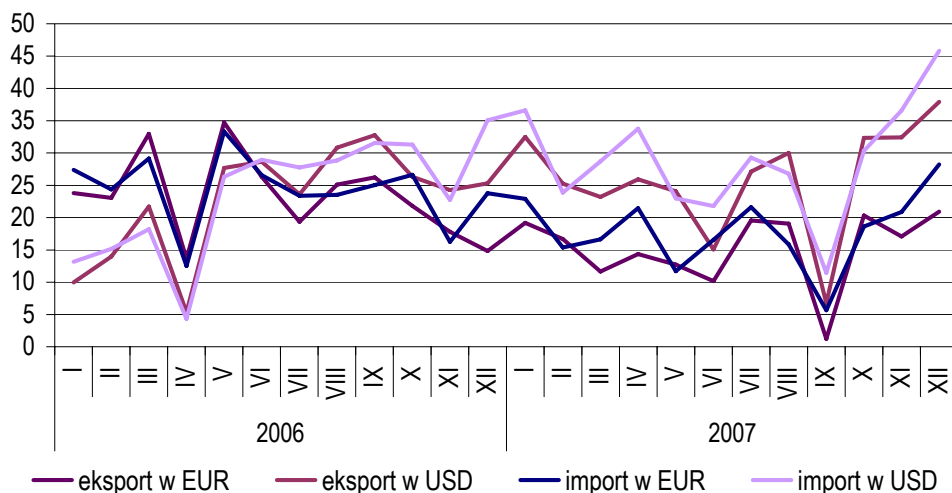
Deficyt obrotów liczony w USD uległ zwiększeniu o 9,4 mld USD, do poziomu -25,5 mld USD.

Tabela 8. Obroty towarowe według GUS w latach 2006-2007

okres	mln EUR			Dynamika w % analogiczny okres r. ub. = 100		mln USD			Dynamika w % analogiczny okres r. ub. = 100	
	eksport	import	saldo	eksport	import	eksport	import	saldo	eksport	import
Styczeń	6.409	7.152	-743	123,8	127,4	7.622	8.506	-884	110,0	113,2
Luty	6.465	7.270	-805	123,0	124,4	7.835	8.810	-976	113,9	115,2
Marzec	7.766	8.723	-957	133,0	129,1	9.250	10.390	-1.140	121,7	118,2
I kwartał	20.640	23.146	-2.506	126,8	127,1	24.707	27.706	-3.000	115,4	115,6
Kwiecień	6.776	7.518	-743	113,6	112,5	8.186	9.081	-895	105,3	104,3
Maj	7.351	8.674	-1.323	134,7	133,3	9.082	10.716	-1.634	127,7	126,3
Czerwiec	7.552	8.413	-861	126,3	126,6	9.707	10.815	-1.107	128,7	128,9
II kwartał	21.679	24.606	-2.927	124,6	124,1	26.975	30.611	-3.636	120,3	119,7
I półrocze	42.319	47.751	-5.432	125,7	125,5	51.682	58.318	-6.636	117,9	117,7
Lipiec	6.813	8.074	-1.261	119,4	123,4	8.601	10.193	-1.592	123,6	127,8
Sierpień	6.836	7.895	-1.059	125,1	123,5	8.631	9.945	-1.314	130,8	128,8
Wrzesień	8.236	9.231	-995	126,2	125,0	10.556	11.832	-1.275	132,8	131,5
III kwartał	21.885	25.200	-3.315	123,7	124,0	27.788	31.970	-4.181	129,2	129,5
3 kwartały	64.204	72.952	-8.747	125,0	125,0	79.470	90.287	-10.817	121,6	121,6
Październik	8.502	9.710	-1.208	121,8	126,6	10.780	12.312	-1.532	126,3	131,3
Listopad	8.214	9.289	-1.075	117,8	116,3	10.319	11.678	-1.360	124,3	122,7
Grudzień	7.005	8.833	-1.828	114,8	123,8	9.015	11.368	-2.353	125,3	135,0
IV kwartał	23.722	27.832	-4.111	118,3	122,1	30.114	35.358	-5.244	125,3	129,5
Rok 2006	87.926	100.784	-12.858	123,1	124,2	109.584	125.645	-16.061	122,6	123,7
Średnio- miesięczne	7.327	8.399	-1.072			9.132	10.470	-1.338		
Styczeń	7.759	9.026	-1.267	121,1	126,2	10.257	11.933	-1.675	134,6	140,3
Luty	7.676	8.642	-966	118,7	118,9	9.985	11.242	-1.257	127,4	127,6
Marzec	8.795	10.348	-1.552	113,3	118,6	11.560	13.601	-2.040	125,0	130,9
I kwartał	24.230	28.016	-3.786	117,4	121,0	31.803	36.776	-4.973	128,7	132,7
Kwiecień	7.911	9.348	-1.437	116,8	124,3	10.522	12.433	-1.911	128,5	136,9
Maj	8.424	9.919	-1.495	114,6	114,4	11.454	13.487	-2.033	126,1	125,9
Czerwiec	8.474	10.137	-1.663	112,2	120,5	11.379	13.613	-2.234	117,2	125,9
II kwartał	24.809	29.404	-4.595	114,4	119,5	33.356	39.533	-6.177	123,7	129,1
I półrocze	98.076	114.839	-16.762	115,9	120,2	130.318	152.618	-22.300	126,1	130,9
Lipiec	8.322	10.219	-1.896	122,1	126,6	11.169	13.714	-2.545	129,9	134,6
Sierpień	8.423	9.478	-1.056	123,2	120,1	11.612	13.067	-1.455	134,5	131,4
Wrzesień	8.785	10.331	-1.546	106,7	111,9	11.876	13.967	-2.092	112,5	118,0
III kwartał	25.530	30.028	-4.498	116,7	119,2	34.656	40.749	-6.092	124,7	127,5
3 kwartały	149.136	174.895	-25.759	116,1	119,9	199.631	234.115	-34.485	125,6	129,7
Październik	10.057	11.627	-1.569	118,3	119,7	14.051	16.247	-2.196	130,3	132,0
Listopad	9.611	11.549	-1.938	117,0	124,3	13.669	16.421	-2.752	132,5	140,6
Grudzień	7.602	9.841	-2.239	108,5	111,4	11.250	14.554	-3.304	124,8	128,0
IV kwartał	27.270	33.017	-5.747	115,0	118,6	38.970	47.222	-8.252	129,4	133,6
Rok 2007	101.839	120.465	-18.626	115,8	119,5	138.785	164.280	-25.495	126,6	130,7
Średnio- miesięczne	8.487	10.039	-1.552			11.565	13.690	-2.125		

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Wykres 11. Kształtowanie się tempa wzrostu eksportu i importu w EUR i USD w latach 2006-2007 (w % w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Ostatnie dwa lata były okresem dynamicznego rozwoju polskiej wymiany handlowej z zagranicą. Obserwowanemu od drugiej połowy 2006 r. wyprzedzeniu dynamik obu strumieni handlu zagranicznego w ujęciu dolarowym wobec dynamik wyrażonych w EUR, która związana była z deprecjacją waluty amerykańskiej, towarzyszyło systematyczne obniżenie tempa wzrostu wartości eksportu i importu w obu walutach. Jednak w połowie 2007 roku nastąpiło zahamowanie tej tendencji.

5 ZMIANY STRUKTURY GEOGRAFICZNEJ OBROTÓW TOWAROWYCH

5.1 Zmiany w przekroju kontynentalnym

Od początku bieżącej dekady w strukturze geograficznej handlu zagranicznego Polski w ujęciu kontynentalnym nastąpiły istotne zmiany. W eksporcie dominującym partnerem handlowym pozostają kraje Europy, których udział zwiększył się z 89,9% w 2000 r. do 91,7% w 2007 r. (wzrost wartości eksportu z 30,9 mld EUR do 93,4 mld EUR). Zwiększenie udziału tych krajów nastąpiło głównie kosztem spadku udziału krajów Ameryki Północnej i Południowej (z 4,9% do 2,8%, tj. odpowiednio 1,7 mld EUR i 2,8 mld EUR), które to w 2004 r. utraciły drugą pozycję na rzecz krajów Azji (wzrost wartości eksportu z 1,3 mld EUR w 2000 r. do 4,3 mld EUR w roku 2007, co oznaczało wzrost udziału w ogólnym eksporcie Polski z 3,8% do 4,3%). Na czwartym miejscu, podobnie jak przed ośmioma laty, plasują się kraje Afryki, do których polskie przedsiębiorstwa w 2007 roku wyeksportowały towary o wartości 0,9 mld EUR, co przekłada się na udział nie przekraczający 1%.

W strukturze geograficznej importu zmiany były jeszcze bardziej wyraźne. Podobnie, jak po stronie eksportu, również w imporcie dominują kraje Europy, jednak obserwuje się wyraźny spadek ich udziału z 82,0% w 2000 r. do 77% w 2007 roku. Nastąpiło to pomimo podwojenia wartości importu z 43,6 mld EUR do 92,8 mld EUR. Wysoki wzrost importu z Azji (z 5,8 mld EUR w 2000 r. do 20,2 mld EUR w roku 2007) przyczynił się do umocnienia tego regionu na drugiej pozycji wśród największych dostawców towarów do Polski (wzrost udziału z 11,0% do 16,75%). W 2007 roku na trzecim miejscu w imporcie do Polski z udziałem 4,1% plasowały się kraje obu Ameryk (spadek udziału z 6,1% w 2000 r.), natomiast na czwartym kraje Afryki z udziałem 0,8% (wzrost udziału z 0,6% w 2000 r.).

Kształtowanie się powyższych trendów doprowadziło do radykalnych zmian struktury geograficznej deficytu wymiany handlowej. W latach 2000-2007 w handlu z krajami Europy nastąpiło przekształcenie znaczącego deficytu rzędu -12,7 mld EUR (stanowiącego 67,6% całkowitego deficytu w 2000 r.) w nadwyżkę w wysokości 0,6 mld EUR w 2007 roku. Z kolei na skutek ożywienia importowego deficyt w handlu z Azją zwiększył się z -4,5 mld EUR w 2000 r. (24,1% ogólnego deficytu) do -15,9 mld EUR w roku 2007 (85,2% deficytu ogółem). W badanym okresie nastąpiło również pogłębienie ujemnego bilansu w handlu z Ameryką Północną i Południową (z -1,6 mld EUR do -2,2 mld EUR).

5.2 Zmiany w przekroju głównych ugrupowań krajów

Dominującym obszarem w polskim eksporcie są rynki krajów rozwiniętych. Ich udział w eksporcie Polski wzrósł z 76,3% w 2000 r. do ok. 84% w ostatnich dwóch latach. Szczególnie wyraźny był wzrost pozycji Wspólnego Rynku Europejskiego. W ciągu ostatnich 7 lat jego udział zwiększył się z 69,9% do 78,9%, o czym zdecydował fakt rozszerzenia UE o rynki Europy Środkowej i Wschodniej.

Tabela 9. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski (wartości w mln EUR)⁶

	2007			2006			Zmiany 2007/2006		
	Ekspert	Import	Saldo	Ekspert	Import	Saldo	Ekspert wzrost (+) spadek (-)	Import wzrost (-) spadek (+)	Saldo popr. (+) pog. (-)
Polska ogółem	101.838,7	120.464,7	-18.626,0	87.925,9	100.784,0	-12.858,1	13.912,8	19.680,7	-5.767,9
rok ub. = 100	115,8	119,5		123,1	124,2				
Kraje rozw. gosp.	85.601,5	85.644,2	-42,7	74.505,8	71.489,0	3.016,8	11.095,7	14.155,2	-3.059,5
rok ub. = 100	114,9	119,8		122,5	119,0				
udział	84,1	71,1		84,7	70,2				
w tym:									
UE	80.316,0	77.315,2	3.000,8	69.429,0	64.394,1	5.034,9	10.887,0	12.921,1	-2.034,1
rok ub. = 100	115,7	120,1		123,5	119,7				
udział	78,9	64,2		79,0	63,9				
w tym:									
Niemcy	26.370,1	29.023,1	-2.653,0	23.869,7	24.201,7	-332,0	2.500,4	4.821,4	-2.321,0
rok ub. = 100	110,5	119,9		118,5	120,9				
udział	25,9	24,1		27,1	24,0				
Włochy	6.724,0	8.251,8	-1.527,8	5.751,1	6.848,0	-1.096,9	972,9	1.403,8	-430,9
rok ub. = 100	116,9	120,5		131,4	119,3				
udział	6,6	6,8		6,5	6,8				
Francja	6.202,7	6.153,0	49,7	5.485,8	5.531,2	-45,3	716,9	621,8	95,0
rok ub. = 100	113,1	111,2		123,6	113,8				
udział	6,1	5,1		6,2	5,5				
Czechy	5.641,9	4.165,4	1.476,5	4.872,7	3.517,1	1.355,6	769,2	648,3	120,9
rok ub. = 100	115,8	118,4		149,2	121,1				
udział	5,5	3,5		5,5	3,5				
Wlk. Brytania	6.050,2	3.746,5	2.303,7	5.020,9	2.891,3	2.129,6	1.029,3	855,2	174,1
rok ub. = 100	118,9	128,1		125,8	115,1				
udział	5,9	3,1		5,7	2,9				
Pozostałe kr. rozw.	5.285,5	8.329,0	-3.043,5	5.076,8	7.094,9	-2.018,1	208,7	1.234,1	-1.025,4
r.ub. = 100	104,1	117,4		111,2	112,9				
udział	5,2	6,9		5,8	7,0				
w tym:									
USA	1.508,1	2.537,0	-1.028,9	1.682,4	2.222,8	-540,4	-174,3	314,2	-488,5
r.ub. = 100	89,6	114,1		114,1	115,0				
udział	1,5	2,1		1,9	2,2				
EFTA	2.647,9	2.537,1	110,8	2.437,3	2.426,9	10,4	210,6	110,2	100,4
r.ub. = 100	108,6	104,5		114,2	110,9				
udział	2,6	2,1		2,8	2,4				
Kraje rozwijające się	16.237,2	34.820,5	-18.583,3	13.420,1	29.295,1	-15.875,0	2.817,1	5.525,4	-2.708,3
r.ub. = 100	121,0	118,9		117,0	142,5				
udział	15,9	28,9		16,8	29,8				
w tym:									
Kraje WNP	10.227,2	13.492,4	-3.265,2	8.268,1	12.462,9	-4.194,8	1.959,1	1.029,5	929,6
r.ub. = 100	123,7	108,3		115,3	132,6				
udział	10,0	11,2		9,4	12,4				
w tym:									
Rosja	4.706,8	10.499,1	-5.792,3	3.760,6	9.739,0	-5.978,4	946,2	760,1	186,1
r.ub. = 100	125,2	107,8		118,6	135,0				
udział	4,6	8,7		4,3	9,7				
Kraje pozostałe	6.010,0	21.328,1	-15.318,1	5.152,0	16.832,2	-11.680,2	858,0	4.495,9	-3.637,9
r.ub. = 100	116,7	126,7		118,1	143,6				
udział	5,9	17,7		7,4	17,4				
w tym:									
Chiny	721,4	8.599,4	-7.878,0	606,9	6.169,1	-5.562,2	114,5	2.430,3	-2.315,8
r.ub. = 100	118,9	139,4		128,4	139,8				
udział	0,7	7,1		0,7	6,1				

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

⁶ W tabeli dla zapewnienia porównywalności z rokiem 2006 potraktowano Rumunię i Bułgarię jako członków UE. W warunkach rzeczywistych udział UE w eksporcie i imporcie Polski stanowił w 2006 r. odpowiednio 77,4% i 63,2%.

W 2007 r. po raz pierwszy od roku 1999 tempo wzrostu importu z krajów rozwiniętych gospodarczo było wyższe od tempa wzrostu eksportu. Skutkowało to powstaniem deficytu wymiany z tymi krajami na poziomie -42,7 mln EUR (z nadwyżki 3 mld EUR rok wcześniej). Największy wpływ na zmniejszenie salda obrotów miały zmiany w obrotach z krajami UE (omówione szczegółowo w dalszej części opracowania), Japonią (wzrost deficytu o ponad 590 mln EUR) oraz Stanami Zjednoczonymi (wzrost deficytu o ok. 490 mln EUR). W obrotach z USA, niemal we wszystkich sekcjach towarowych (za wyjątkiem mebli oraz gotowych artykułów spożywczych) odnotowano wzrost deficytu, w tym największy w grupie wyrobów przemysłu elektromaszynowego (sekcje XVI, XVII i XVIII) o ponad 200 mln EUR oraz produktów mineralnych (sekcja V) o ok. 120 mln EUR. Tak znaczący wzrost deficytu w obrotach z USA można w znacznej mierze wiązać z modernizacją polskiego lotnictwa.

W obrotach z Japonią pogłębienie deficytu nastąpiło niemal wyłącznie w konsekwencji wzrostu ujemnego salda w obrotach wyrobami przemysłu elektromaszynowego (o ok. 550 mln EUR), co było w dużym stopniu powiązane z napływem do Polski inwestycji firm japońskich.

Natomiast po raz pierwszy od 5 lat nastąpił **spadek udziału w imporcie krajów WNP**. Import z tego ugrupowania jest od lat determinowany przez import ropy naftowej i gazu ziemnego (głównie z Rosji). Relatywnie stabilne, choć wysokie ceny tych surowców w 2007 spowodowały, że udział ugrupowania w łącznym polskim imporcie spadł o 1,2 pkt. proc. do 11,2%. Jednocześnie dynamicznie rozwijał się eksport na rynki WNP, a zwłaszcza do Rosji i na Ukrainę. W rezultacie udział rynków WNP w polskim eksporcie wzrósł w ciągu roku o 0,6 pkt. proc. do 10,1%.

Pogorszenie salda wymiany nastąpiło w handlu z **pozostałymi rynkami**, w tym głównie z Chinami (szczegółowe omówienie w dalszej części). Udział tzw. krajów rozwijających się (z wyłączeniem WNP) w polskim eksporcie wyniósł w 2007 r. 5,9%, utrzymując się na dotychczasowym poziomie, podczas gdy ich udział w imporcie wzrósł o 1 pkt. proc. do 17,7%. Wyłączając Chiny, największe niekorzystne zmiany bilansu obrotów towarowych odnotowano z Republiką Korei (wzrost deficytu w 2007 r. o blisko 470 mln EUR) i Turcją (wzrost deficytu o 250 mln EUR). Łącznie deficyt obrotów z rynkami rozwijającymi się (bez WNP) wyniósł w 2007 r. -11,7 mld EUR.

5.3 Unia Europejska

Unia Europejska, po przystąpieniu Rumunii i Bułgarii od 1 stycznia 2007 r., jeszcze bardziej umocniła swoją pozycję dominującego partnera handlowego Polski⁷. Udział tego ugrupowania w łącznym polskim eksporcie wzrósł do 78,9%, a w imporcie do 64,2%. Jednak w przeciwieństwie do kilku ostatnich lat, kiedy z roku na rok odnotowywano systematyczną poprawę salda obrotów towarowych z UE (z -8,7 mld EUR w 2000 r. do 5 mld EUR w 2006 r.), w 2007 roku nastąpiło odwrócenie tej tendencji i zmniejszenie nadwyżki do poziomu 3 mld EUR.

Łącznie na rynki unijne Polska wyeksportowała towary na sumę ponad 80 mld EUR. Wartość importu wyniosła w tym okresie 77,3 mld EUR. Wśród 15 krajów, największych odbiorców polskiego eksportu, znajduje się aż 13 krajów UE. W imporcie takich krajów jest 10.

⁷ Por. przypis pod tabelą 9.

Największy przyrost eksportu w wymiarze bezwzględny na rynki unijne osiągnięto z:

- Niemcami (wzrost o 2,5 mld EUR, tj. o 10,5%),
- Wielką Brytanią (o 1 mld EUR, tj. o 20,5%),
- Włochami (o 1 mld EUR, tj. o 16,9%),
- Hiszpanią (o 0,8 mld EUR, tj. o 34,5%),
- Republiką Czeską (o 0,8 mld EUR, tj. o 15,8%).

Wśród wyrobów o najwyższym bezwzględnym przyroście eksportu do UE czołowe pozycje zajmują:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (przyrost o 5 mld EUR),
- wyroby metalurgiczne (przyrost o 1,6 mld EUR),
- produkty rolno-spożywcze (przyrost o 1,4 mld EUR),
- wyroby przemysłu chemicznego (przyrost o 1,4 mld EUR).

Największy wzrost procentowy odnotowano w eksporcie:

- artykułów rolno-spożywczych (o 20,7%),
- wyrobów przemysłu chemicznego (o 18,5%),
- wyrobów przemysłu elektromaszynowego (o 17,3%),
- wyrobów metalurgicznych (o 17,2%),
- wyrobów ceramicznych (wzrost o 15,6%).

Polski eksport na rynki unijne w przeliczeniu na EUR wzrósł w 2007 roku o 15,7%, czyli o 0,1 pkt. proc. wolniej od tempa wzrostu eksportu ogółem, a zarazem o 4,4 pkt. proc. wolniej od importu z krajów tego ugrupowania (wzrost o 20,1%). W rezultacie, jak już wspomniano, nadwyżka obrotów z UE obniżyła się w ciągu roku o ponad 2 mld EUR do 3 mld EUR.

Na ogólny wynik wymiany z krajami Unii Europejskiej znaczący wpływ miało utrzymanie dobrej koniunktury u naszych najważniejszych partnerów gospodarczych, a zwłaszcza w **Niemczech**. Paradoksalnie, podobnie jak w 2006 r., w warunkach utrzymującej się dobrej koniunktury gospodarczej w tym kraju wyniki polskiej wymiany handlowej z tym rynkiem uległy relatywnemu pogorszeniu. Polski eksport wzrósł o 2,5 mld EUR, a import o 4,8 mld EUR. W konsekwencji notowany w 2006 r. **deficyt w wysokości -0,3 mld EUR (jeszcze w 2005 r. nadwyżka obrotów towarowych z Niemcami wynosiła 0,1 mld EUR) pogłębił się do -2,7 mld EUR** w roku 2007. Tempo wzrostu eksportu do Niemiec spadło z blisko 18,5% w 2006 r. do 10,5% w roku 2007 i podobnie jak rok wcześniej było niższe od tempa wzrostu eksportu ogółem, a zarazem o 9,4 pkt. proc. niższe od tempa wzrostu importu z tego rynku. Wyjaśnieniem tej sytuacji może być:

- stosunkowo łatwa reorientacja produkcji na rynek krajowy z racji bliskości i podobieństwa struktury przedmiotowej oferty krajowej i eksportowej,
- wzrost optymizmu konsumentów i wzrost popytu na relatywnie droższe wyroby z krajów UE- 15 i z USA,
- ograniczeniem eksportu ze strony MSP, stosunkowo licznie eksportujących do Niemiec jako do najbliższego rynku, ze względu na aprecjację złotego.

Skutkowało to dalszym, znaczącym zmniejszeniem udziału Niemiec w polskim eksporcie (z 34,9% w 2000 r. do 27,1% w roku 2006 i 25,9% w 2007 roku). Z kolei udział Niemiec w imporcie do Polski wzrastał systematycznie od początku dekady aż do 2005 r., kiedy to osiągnął 24,7%. W roku 2007 udział Niemiec w ogólnym imporcie wyniósł 24,1%. W rezultacie właśnie z Niemcami odnotowano największe pogorszenie salda wymiany na rynkach unijnych (o 2,3 mld EUR), szczególnie w handlu w ramach następujących sekcji towarowych: pojazdy, statki powietrzne i pływające o 0,9 mld EUR (spadek eksportu o ponad 0,1 mld EUR i wzrost importu o 0,9 mld EUR), produkty mineralne o 0,4 mld

EUR (wzrost importu o 0,4 mld EUR) oraz obydwie sekcje obejmujące wyroby przemysłu chemicznego o 0,3 mld EUR (wzrost eksportu o 0,4 mld EUR i wzrost importu o 0,7 mld EUR).

Pogorszeniu sytuacji w wymianie z Niemcami towarzyszyła znacząca poprawa wyników w handlu z innymi rynkami unijnymi, zwłaszcza z Rumunią, Litwą, Hiszpanią, Wielką Brytanią, Republiką Czeską i Francją.

Poprawa salda wymiany towarowej nastąpiła w obrotach z 15 krajami Wspólnoty i wyniosła łącznie 1,8 mld EUR, co nie zdołało skompensować pogorszenia bilansu wymiany z Niemcami.

5.4 Wspólnota Niepodległych Państw

W przeciwieństwie do dwóch poprzednich lat, rok 2007 przyniósł poprawę salda obrotów z rynkami WNP. W konsekwencji wyższego o ponad 15 pkt. proc. tempa wzrostu eksportu nad importem, deficyt wymiany towarowej z krajami WNP zmniejszył się o 1 mld EUR do poziomu -3,3 mld EUR. Ponad 93% eksportu i importu realizowano w handlu z trzema krajami, tj. Rosją, Ukrainą i Białorusią. Z Rosją i Ukrainą jest realizowane ponad 85% eksportu na rynki WNP i ponad 87% importu, jednak sytuacja na każdym z tych dwóch rynków była diametralnie różna.

Eksport do **Rosji** wzrósł w 2007 roku o ponad 25%, tj. o niemal 1 mld EUR, zaś import zaledwie o niecałe 8%, tj. o 0,8 mld EUR. **W rezultacie tradycyjnie wysoki deficyt w obrotach z Rosją zmniejszył się o 0,2 mld EUR do poziomu -5,8 mld EUR.** Poprawa sytuacji w handlu z Rosją została osiągnięta w głównej mierze dzięki dynamicznemu wzrostowi eksportu pomimo obowiązującego praktycznie przez cały rok embarga na import polskiego mięsa i ograniczeń w imporcie produktów roślinnych na ten rynek. Znaczący wpływ na spadek deficytu miał także relatywnie umiarkowany (w odniesieniu do roku poprzedniego) wzrost cen importowanych z Rosji surowców energetycznych.

W strukturze towarowej polskiego eksportu na rynek rosyjski zaszły w 2007 r. pozytywne zmiany polegające głównie na dynamicznym (o 5,5 pkt. proc.) wzroście udziału relatywnie wysoko przetworzonych wyrobów elektromaszynowych. Udział najważniejszych grup towarowych w eksporcie do Rosji przedstawiał się w 2007 r. następująco:

– wyroby elektromaszynowe	35,8% (wzrost o 5,4 pkt. proc.),
– produkty przemysłu chemicznego	20,7% (spadek o 1,5 pkt. proc.),
– wyroby metalurgiczne	10,8% (wzrost o 0,5 pkt. proc.),
– produkty przem. drzewno-papier.	10,3% (spadek o 1,1 pkt. proc.),
– artykuły rolno-spożywcze	9,7% (spadek o 1,9 pkt. proc.).

W imporcie z Rosji tradycyjnie dominowały towary sekcji V, tj. surowce mineralne, z udziałem w wysokości 74,8%, o 0,8 pkt. proc. mniej niż rok wcześniej (skutki zmian cen ropy naftowej i gazu ziemnego, których głównym dostawcą do Polski jest Rosja omówiono w dalszej części opracowania). O 2,4 pkt. proc. wzrósł udział w imporcie z Rosji wyrobów metalurgicznych. W imporcie towarów zaliczanych do pozostałych grup towarowych nie odnotowano istotnych zmian.

Pomimo pozytywnych zmian w obrotach z Rosją, deficyt w wysokości -5,8 mld EUR stanowił nadal znaczącą część, tj. ponad 30%, łącznego deficytu polskiego handlu zagranicznego.

Kolejny rok obserwowano dynamiczny rozwój eksportu na Ukrainę. Po wzroście o ponad 27% w 2005 r. i o niemal 52% w 2006 r. rok 2007 przyniósł wzrost o 27,4%. W rezultacie niższego, niż po stronie eksportu tempa wzrostu importu z Ukrainy (o 9 pkt. proc.), dodatnie saldo wymiany z tym rynkiem wzrosło o 0,7 mld EUR do wysokości 2,8 mld EUR. Jest to największa nadwyżka w obrotach towarowych Polski spośród wszystkich rynków.

W strukturze towarowej eksportu na Ukrainę nie odnotowano większych zmian w odniesieniu do roku 2006, natomiast w imporcie nastąpił spadek udziału wyrobów metalurgicznych (o 4,5 pkt. proc.). W polskim eksporcie na Ukrainę dominują wyroby elektromaszynowe (36,9%), wyroby przemysłu chemicznego (17,9%) oraz wyroby metalurgiczne (14,7%), natomiast w imporcie z tego kraju wyroby metalurgiczne (37,7%), produkty mineralne, głównie rudy metali, (22,8%), oraz wyroby przemysłu chemicznego (15,1%). Dynamiczny wzrost eksportu na Ukrainę został osiągnięty pomimo pewnych ograniczeń nałożonych przez stronę ukraińską na import polskiego mięsa.

5.5 Chiny i Republika Korei

Podobnie jak w latach poprzednich, znaczące pogorszenie salda wymiany nastąpiło w handlu z Chinami. Import z tego rynku w 2006 r. osiągnął poziom około 6,2 mld EUR, natomiast w 2007 roku wzrósł o dalsze 39,4% do 8,6 mld EUR. Znaczący wzrost importu przy niewspółmiernie wolniejszym wzroście eksportu skutkowało dalszym pogłębieniem deficytu wymiany z tym krajem (do poziomu ponad -7,9 mld EUR). Tym samym deficyt w handlu tylko z tym jednym rynkiem sięgnął ponad 42% ogólnego deficytu polskiej wymiany towarowej z zagranicą w 2007 roku. Największy wzrost importu z Chin odnotowano w grupie wyrobów elektromaszynowych (głównie urządzenia elektroniczne, wzrost o 33,6%, tj. o ponad 1 mld EUR), wyrobów metalurgicznych (o 94,6%, tj. 432 mln EUR) i produktów przemysłu lekkiego (wzrost o 32%, tj. 278 mln EUR). Deficyt wymiany handlowej z Chinami uległ pogłębieniu niemal we wszystkich grupach towarowych (poza wyrobami mineralnymi).

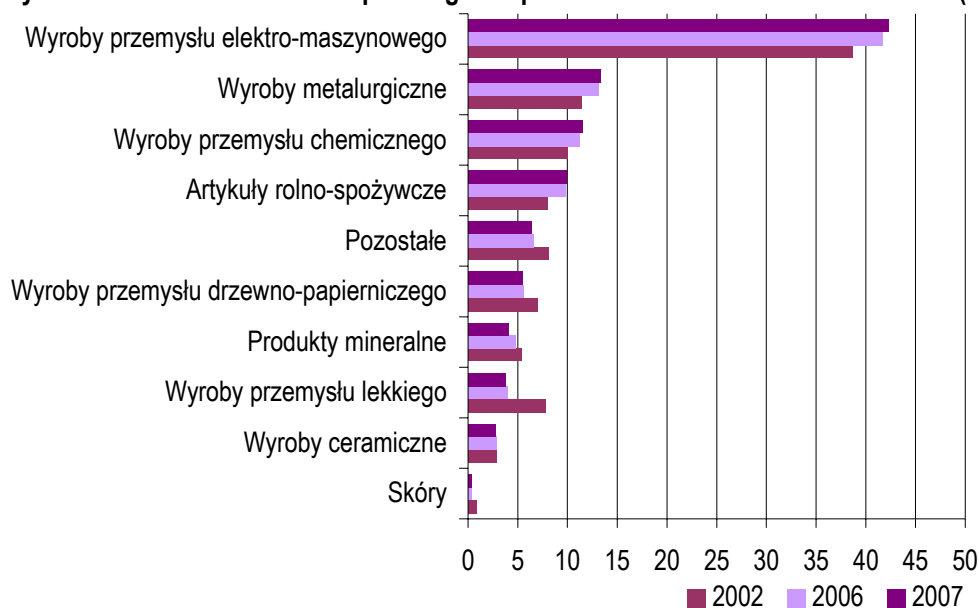
Kolejny rok obserwuje się pogorszenie sytuacji w handlu z Republiką Korei. Po dynamicznym wzroście importu w roku 2006 (o 83%, tj. o ponad 1 mld EUR), w 2007 roku nastąpiło jego dalsze zwiększenie o 21,5%, tj. o niemal 0,5 mld EUR osiągając poziom ok. 2,8 mld EUR. Dalszy dynamiczny wzrost importu zaważył na pogłębieniu deficytu wymiany z tym krajem o niemal 0,5 mld EUR, do poziomu ponad -2,6 mld EUR. Znaczny spadek dynamiki importu z Republiki Korei (o 61,3 pkt. proc.), a także wyższa od średniej dynamika eksportu sprawiły, że przyrost deficytu w wymianie z tym rynkiem wyniósł 467 mln EUR, tj. ponad dwukrotnie mniej niż w 2006 r. (967 mln EUR).

Deficyt z dwoma opisanymi wyżej krajami azjatyckimi stanowi ponad połowę łącznego deficytu polskiego handlu zagranicznego w 2007 r.

6 ZMIANY STRUKTURY PRZEDMIOTOWEJ OBROTÓW

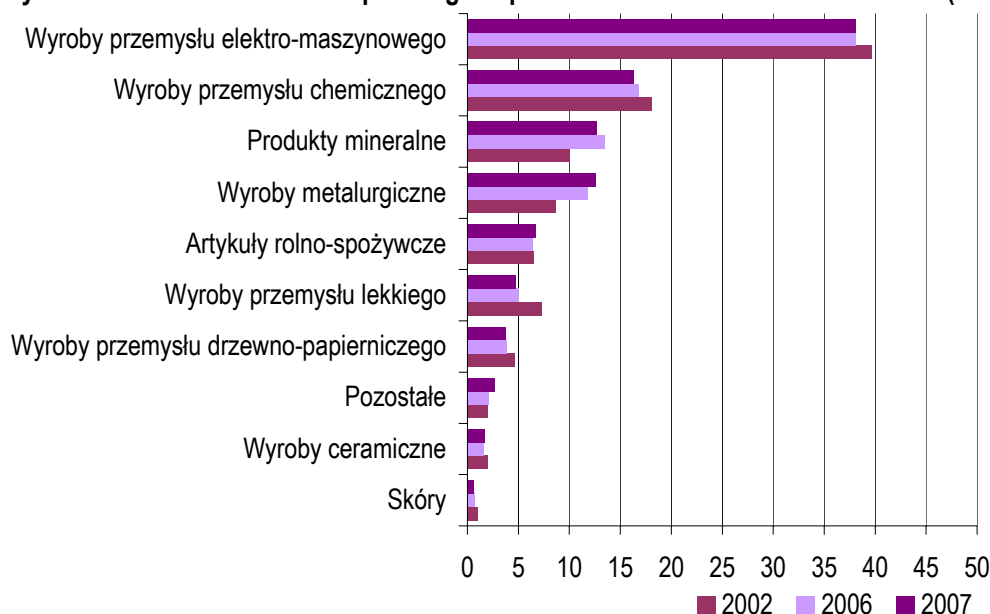
W 2007 roku zarówno w eksporcie, jak i w imporcie, utrzymały się podstawowe tendencje występujące w ostatnich 5 latach niemal we wszystkich grupach towarowych. Zmiany udziału poszczególnych grup w strukturze handlu zagranicznego Polski były umiarkowane i nie przekraczały 1 pkt. proc.

Wykres 12. Struktura towarowa polskiego eksportu w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w %)

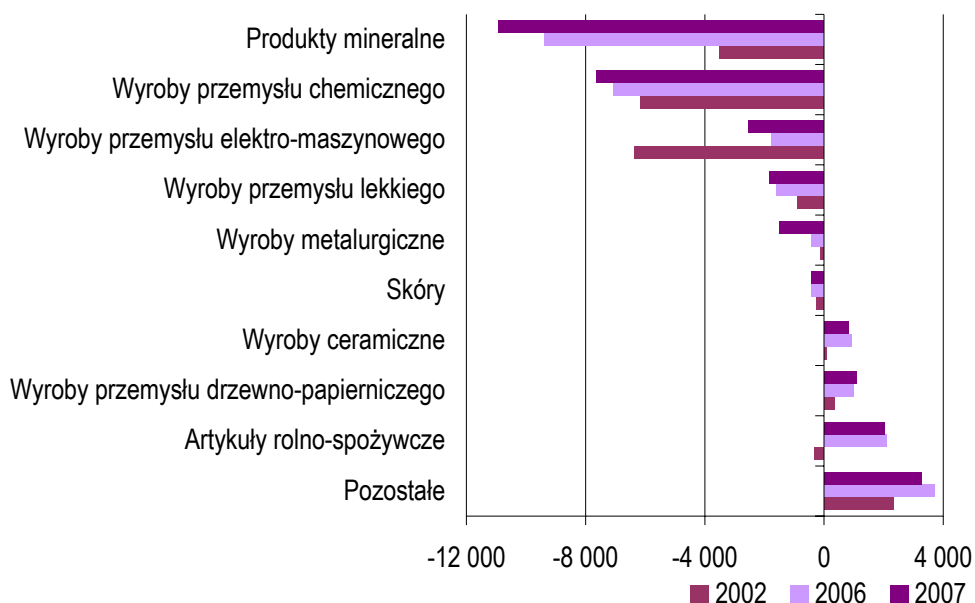
Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Wykres 13. Struktura towarowa polskiego importu w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w %)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Wykres 14. Struktura towarowa salda obrotów handlu zagranicznego Polski w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w mln EUR)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Najistotniejsze zmiany w strukturze towarowej obrotów handlu zagranicznego Polski, które nastąpiły w minionych 5 latach, to z jednej strony wyraźne ograniczenie deficytu w handlu wyrobami elektromaszynowymi (z -6,4 mld EUR w 2002 r. do -3,1 mld EUR w roku 2007), a z drugiej strony znaczne pogorszenie w handlu produktami mineralnymi, co ma swoje podłoże w rosnących cenach surowców energetycznych (wzrost deficytu z -3,5 mld EUR w 2002 r. do -9 mld EUR w 2007 roku).

Tabela 10. Struktura towarowa obrotów handlowych Polski w latach 2006-2007 w mln EUR

		2007			2006			Zmiany 2007/2006		
		Ekspert	Import	Saldo	Ekspert	Import	Saldo	Ekspert wzrost (+) spadek (-)	Import wzrost (-) spadek (+)	Saldo popr. (+) pogor. (-)
I	Zwierzęta żywe	3.565	1.741	1.823	3.139	1.410	1.729	425	-331	94
II	Produkty pochodzenia roślinnego	1.947	2.577	-630	1.537	1.968	-431	410	-609	-199
III	Tłuszcze, oleje	247	389	-142	171	353	-182	76	-36	40
IV	Gotowe artykuły spożywcze	4.331	3.364	967	3.730	2.755	976	601	-609	-8
	(I-IV) Artykuły rolno-spożywcze	10.089	8.070	2.019	8.577	6.486	2.091	1.512	-1.584	-72
V	Produkty mineralne	4.163	13.119	-8.955	4.239	11.481	-7.241	-76	-1.638	-1.714
VI	Produkty przemysłu chemicznego	5.346	10.648	-5.302	4.443	9.451	-5.008	903	-1.196	-293
VII	Tworzywa sztuczne	6.426	8.825	-2.399	5.432	7.488	-2.056	994	-1.337	-343
	(VI-VII) Wyroby przemysłu chemicznego	11.772	19.472	-7.700	9.874	16.939	-7.065	1.898	-2.533	-636
VIII	Skóry i wyroby z nich	388	801	-413	356	756	-400	32	-45	-13
IX	Drewno i wyroby z niego	2.622	1.232	1.390	2.335	999	1.336	287	-232	54
X	Ścier drzewny	2.980	3.275	-295	2.548	2.877	-329	432	-398	34
	(IX-X) Wyroby przemysłu drzewno-papierniczego	5.602	4.506	1.096	4.884	3.876	1.007	718	-630	88
XI	Materiały i wyroby włókiennicze	3.422	5.108	-1.686	3.151	4.596	-1.445	271	-512	-241
XII	Obuwie, nakrycia głowy	369	576	-207	342	474	-132	27	-102	-75
	(XI-XII) Wyroby przemysłu lekkiego	3.791	5.684	-1.893	3.492	5.070	-1.577	298	-614	-315
XIII	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu...	2.310	1.774	536	1.983	1.373	610	327	-401	-74
XIV	Perły, metale i kamienie	525	282	243	519	194	325	6	-88	-82
	(XIII-XIV) Wyroby ceramiczne	2.835	2.055	779	2.502	1.567	935	333	-489	-156
XV	Wyroby z metali nieżelaznych	13.529	15.310	-1.781	11.522	11.942	-419	2.007	-3.368	-1.362
XVI	Urządzenia mechaniczne i elektryczne	25.391	29.561	-4.170	20.953	25.664	-4.711	4.438	-3.897	541
XVII	Pojazdy	16.889	13.733	3.156	14.955	10.832	4.123	1.934	-2.901	-967
XVIII	Przyrządy i aparaty optyczne, etc.	827	2.908	-2.081	748	1.933	-1.185	80	-975	-895
	(XVI-XVIII) Wyroby przemysłu elektromaszynowego	43.107	46.202	-3.095	36.655	38.428	-1.773	6.452	-7.774	-1.321
XIX	Broń i amunicja	49	96	-47	12	57	-45	37	-39	-2
XX	Wyroby różne	6.473	2.097	4.376	5.775	1.691	4.084	698	-406	293
XXI	Dzieła sztuki	9	6	3	21	4	16	-11	-2	-13
	(XIX-XXI) Różne	6.531	2.199	4.333	5.807	1.752	4.055	724	-447	278
XXII	Pozostałe	30	2.040	-2.010	16	2.145	-2.129	14	105	119
	Nieznane lub błędne	0	1.006	-1.006	0	343	-343	0	-663	-663
	RAZEM	101.839	120.465	-18.626	87.926	100.784	-12.858	13.913	-19.681	-5.768

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

6.1 Zmiany struktury towarowej obrotów w 2007 r. i ich wpływ na saldo wymiany

Znaczące pogłębienie deficytu wymiany towarowej w roku 2007 (o blisko 5,8 mld EUR do poziomu 18,6 mld EUR) było skutkiem pogorszenia bilansu wymiany niemal we wszystkich grupach towarowych (za wyjątkiem grupy towarów różnych oraz drzewno–papierniczych). Wpłynęły na to głównie niekorzystne zmiany bilansu obrotów w następujących grupach towarowych:

- produktów mineralnych (sekcja V), gdzie deficyt pogłębił się o 1,7 mld EUR, do poziomu niemal -9 mld EUR,
- wyrobów metalurgicznych (sekcja XV), gdzie nastąpiło pogłębienie deficytu o 1,4 mld EUR do poziomu blisko -1,8 mld EUR,
- wyrobów elektromaszynowych (sekcje: XVI, XVII i XVIII), gdzie deficyt pogłębił się o 1,3 mld EUR do poziomu ponad -3 mld EUR,
- wyrobów przemysłu chemicznego (sekcje VI i VII), gdzie tradycyjnie wysoki deficyt pogłębił się o 0,6 mld EUR, do poziomu ponad -7,7 mld EUR,

W obrotach **produktami mineralnymi**, pogłębienie deficytu wymiany było w decydującej mierze, skutkiem wzrostu wartości importowanej ropy naftowej surowej oraz olejów napędowych, opałowych i benzyn (łącznie o ponad 1,4 mld EUR) przy czym wzrost ten był zarówno wynikiem zwiększenia wolumenu importu, zwłaszcza paliw płynnych, oraz wzrostu cen. W przypadku gazu ziemnego odnotowano natomiast pewien niewielki spadek wydatków importowych na skutek ograniczenia wolumenu importu tego surowca w 2007 r. o ponad 7% w stosunku do roku poprzedniego⁸. Na powyższy wzrost wydatków importowych nałożył się zarazem spadek wpływów z eksportu węgla (o 220 mln EUR) przy równoczesnym wzroście wydatków importowych na zakup tego surowca (o 110 mln EUR).

W grupie **wyrobów metalurgicznych** nastąpił znaczący wzrost importu żelaza, żeliwa i stali (o blisko 1,6 mld EUR), do poziomu ponad 5,9 mld EUR, podczas gdy przyrost eksportu tych wyrobów okazał się o ponad 0,5 mld EUR mniejszy. Równocześnie nastąpił spadek eksportu miedzi i wyrobów z miedzi (o ponad 0,2 mld EUR), a zarazem wzrósł import w tej pozycji towarowej (o 0,3 mld EUR). W rezultacie dodatnie saldo w obrotach zmniejszyło się w 2007 r. o 0,5 mld EUR do poziomu niespełna 1,3 mld EUR. Wzrost importu aluminium i wyrobów aluminiowych zwiększył się o ok. 0,4 mld EUR i okazał się ponad dwukrotnie wyższy od przyrostu eksportu. W rezultacie deficyt obrotów w tej pozycji towarowej pogłębił się o ponad 0,2 mld EUR, do poziomu ponad 0,8 mld EUR.

W grupie **wyrobów elektromaszynowych** zaistniałe zmiany miały charakter przeciwstawny, a ich oddziaływanie na zmiany salda wymiany w znacznej mierze kompensowały się. Z jednej strony odnotowano generalnie korzystne zmiany w sekcji urządzeń mechanicznych i elektrycznych, gdzie nastąpił bardzo wyraźny wzrost eksportu (o ponad 4,4 mld EUR), który okazał się o ponad 0,5 mld EUR wyższy od równoległego wzrostu importu. Z drugiej jednak strony nastąpiło dość nieoczekiwane pogorszenie bilansu wymiany w sekcji pojazdów, statków powietrznych i jednostek pływających, gdzie wzrost eksportu (o ponad 12%, tj. o ponad 1,9 mld EUR) okazał się niewspółmiernie wolniejszy od wzrostu importu (o blisko 27%, czyli o 2,9 mld EUR). W rezultacie dość wysoka nadwyżka w obrotach

⁸ Szczegółowa informacja o zmianach w imporcie produktów ropopochodnych w dalszej części opracowania.

środkami transportu wypracowana w poprzednich latach (ponad 4,1 mld EUR w 2006 roku) uległa redukcji o blisko 1 mld EUR.

Wobec kompensujących się wzajemnie zmian w dwóch wspomnianych sekcjach, pod względem ich wpływu na saldo, o ostatecznym pogorszeniu bilansu w tej grupie towarowej przesądził niezwykle wysoki, w porównaniu ze wzrostem eksportu, wzrost importu przyrządów i aparatury optycznej. Niewielkiemu przyrostowi eksportu w tej pozycji towarowej towarzyszył znaczący przyrost importu (o prawie 1 mld EUR), głównie urządzeń z ekranami ciekłokrystalicznymi (przyrost importu o ok. 0,6 mld EUR) oraz światłowodów (o ponad 0,1 mld EUR).

W grupie wyrobów przemysłu chemicznego (sekcje VI i VII) utrzymujący się już tradycyjnie relatywnie wysoki deficyt (ponad 7 mld EUR w roku 2006) uległ w 2007 roku dalszemu pogłębieniu o ponad 0,6 mld EUR. W sekcji produktów chemicznych wzrost importu okazał się o 0,3 mld EUR wyższy od równoległego przyrostu eksportu, natomiast w sekcji tworzyw sztucznych ta różnica była jeszcze większa. W pierwszej z nich na pogorszenie salda wymiany wpłynął w głównej mierze wzmożony import produktów farmaceutycznych (przyrost o blisko 0,4 mld EUR, czyli o blisko 0,2 mld EUR większy niż po stronie eksportu), a także relatywnie wysoki przyrost importu różnych produktów chemicznych (o blisko 0,1 mld EUR) przy równoczesnym, aczkolwiek niewielkim, spadku ich eksportu. Na pogłębienie deficytu w omawianej grupie bardzo znacząco wpłynął poważny przyrost importu tworzyw sztucznych (o blisko 0,9 mld EUR) znacznie, bo o 0,3 mld EUR, przewyższający osiągnięty przyrost eksportu.

Tabela 11. Zmiany obrotów polskiego handlu zagranicznego wg grup towarowych, sekcji i działów w mln EUR

Grupa/sekcja/dział	2006			2007			Zmiany		
	Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost + spadek -	Import wzrost - spadek +	Saldo popr. + pogor. -
OGÓLEM	87.925,9	100.784,1	-12.858,2	101.838,7	120.464,7	-18.626,0	-13.912,7	19.680,6	5.767,8
ZWIERZĘTA ŻYWE; PRODUKTY POCHODZENIA									
I ZWIERZĘCEGO	3.139,5	1.410,1	1.729,3	3.564,7	1.741,3	1.823,4	-425,3	331,2	-94,0
1 Zwierzęta żywe	346,2	87,2	259,0	261,3	118,6	142,7	84,9	31,3	116,2
2 Mięso i podroby jadalne	1.275,8	387,8	888,0	1.464,9	540,4	924,4	-189,1	152,7	-36,5
3 Ryby i skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne	445,3	603,0	-157,7	480,4	647,6	-167,2	-35,0	44,6	9,5
4 Produkty mleczne; jaja ptasie; miód naturalny... Produkty pochodzenia zwierzęcego, gdzie	940,4	164,9	775,5	1.233,7	280,8	952,9	-293,2	115,9	-177,3
5 indziej nie wymienione	131,7	167,2	-35,5	124,5	154,0	-29,5	7,3	-13,2	-6,0
II PRODUKTY POCHODZENIA ROSLINNEGO	1.536,8	1.968,1	-431,3	1.946,7	2.576,8	-630,0	-409,9	608,6	198,7
6 Żywe drzewa i inne rośliny; bulwy...	69,7	154,7	-85,0	84,4	188,4	-104,1	-14,7	33,7	19,0
7 Warzywa oraz niektóre korzenie i bulwy jadalne	555,6	265,3	290,3	679,2	370,5	308,8	-123,6	105,2	-18,4
8 Owoce i orzechy jadalne; skórki owoców cytrusowych lub melonów	509,3	760,7	-251,4	630,4	935,2	-304,8	-121,2	174,5	53,4
9 Kawa, herbata, herbata paragwajska i przyprawy	82,4	238,7	-156,3	103,2	238,4	-135,2	-20,7	-0,3	-21,0
10 Zboża	154,0	192,8	-38,7	143,7	433,2	-289,5	10,3	240,4	250,7
11 Produkty przemysłu młynarskiego; słoń; skrobie; inulina; gluten pszenny	55,9	115,7	-59,8	74,7	157,4	-82,6	-18,8	41,7	22,9
12 Nasiona owoców oleistych...	101,8	185,1	-83,3	219,5	194,8	24,7	-117,7	9,7	-108,0
13 Szelak; gumy, żywice oraz inne soki i ekstrakty roślinne	4,7	52,3	-47,7	6,3	54,8	-48,6	-1,6	2,5	0,9
14 Materiały roślinne do wyplatania...	3,4	2,9	0,5	5,3	4,1	1,2	-1,9	1,2	-0,7
TŁUSZCZE, OLEJE POCHODZENIA									
ZWIERZĘCEGO I ROSLINNEGO; PRODUKTY									
III ICH ROZKŁAD	170,7	353,1	-182,4	246,7	388,8	-142,0	-76,0	35,7	-40,4
15 Tłuszcze, oleje zwierzęce...	170,7	353,1	-182,4	246,7	388,8	-142,0	-76,0	35,7	-40,4
GOTOWE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE; NAPOJE									
BEZALKOHOLOWE, ALKOHOLOWE I OCET;									
IV TYTOŃ	3.730,4	2.754,8	975,6	4.331,1	3.363,6	967,5	-600,6	608,7	8,1
16 Przetwory z mięsa, ryb, skorupiaków, mięczaków, bezkręgowców wodnych	365,6	80,3	285,3	455,5	111,8	343,7	-89,9	31,5	-58,4
17 Cukry i wyroby cukiernicze	392,3	177,8	214,5	335,9	203,4	132,5	56,3	25,6	82,0
18 Kakao i przetwory z kakao	369,3	357,7	11,6	417,3	394,6	22,7	-48,0	36,9	-11,1
19 Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka ; pieczywa cukiernicze	536,8	240,7	296,2	679,8	299,7	380,1	-143,0	59,0	-84,0

Grupa/sekcja/dział		2006			2007			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost + spadek -	Import wzrost - spadek +	Saldo popr. + pogor. -
20	Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub innych części roślin	687,0	316,0	371,0	733,4	414,0	319,4	-46,4	98,0	51,6
21	Różne przetwory spożywcze	504,1	470,3	33,8	627,6	516,9	110,7	-123,5	46,6	-77,0
22	Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet	300,5	286,8	13,8	305,6	427,5	-121,9	-5,1	140,8	135,7
23	Pozostałości i odpady przemysłu spożywczego; gotowa pasza dla zwierząt	207,5	579,6	-372,1	226,5	692,4	-465,9	-18,9	112,8	93,8
24	Tytoń i przetworzone namiastki tytoniu	367,3	245,6	121,7	549,4	303,2	246,2	-182,1	57,6	-124,5
(I-IV)	Produkty rolno-spożywcze	8.577,4	6.486,2	2.091,2	10.089,2	8.070,5	2.018,8	-1.511,9	1.584,3	72,4
V	PRODUKTY MINERALNE	4.239,4	11.480,7	-7.241,3	4.163,3	13.118,7	-8.955,4	76,1	1.638,0	1.714,0
25	Sól; siarka; ziemie i kamienie; materiały gipsowe; wapno i cement	164,3	364,6	-200,4	155,2	459,6	-304,4	9,1	94,9	104,0
26	Rudy metali; żużel i popiół	116,6	637,3	-520,8	135,7	710,0	-574,3	-19,2	72,7	53,5
27	Paliwa mineralne; oleje mineralne i produkty ich destylacji; substancje bitumiczne; woski mineralne	3.958,5	10.478,7	-6.520,2	3.872,4	11.949,1	-8.076,7	86,2	1.470,4	1.556,5
(V)	Produkty mineralne	4.239,4	11.480,7	-7.241,3	4.163,3	13.118,7	-8.955,4	76,1	1.638,0	1.714,0
VI	PRODUKTY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I PRZEMYSŁÓW POKREWNYCH	4.442,7	9.451,1	-5.008,4	5.346,0	10.647,6	-5.301,6	-903,3	1.196,5	293,1
28	Chemikalia nieorganiczne; organiczne lub nieorganiczne związki metali szlachetnych...	403,1	537,5	-134,4	424,5	577,9	-153,4	-21,4	40,4	19,0
29	Chemikalia organiczne	872,3	1.704,5	-832,3	1.029,3	1.857,3	-827,9	-157,0	152,7	-4,3
30	Produkty farmaceutyczne	570,5	2.939,6	-2.369,1	780,0	3.312,2	-2.532,3	-209,4	372,7	163,2
31	Nawozy	329,6	278,3	51,3	414,4	368,0	46,4	-84,8	89,7	4,9
32	Garbniki, barwniki, pigmenty, farby, lakiery, kit, masy uszczelniające, atramenty...	349,4	1.015,7	-666,3	430,6	1.147,0	-716,3	-81,2	131,3	50,1
33	Olejki eteryczne, rezynoidy; preparaty perfumeryjne, kosmetyczne, toaletowe	933,3	752,7	180,6	1.123,6	1.000,8	122,8	-190,3	248,1	57,8
34	Mydło, preparaty piorące...	547,8	493,4	54,5	687,8	557,5	130,2	-140,0	64,2	-75,8
35	Substancje białkowe; skrobie modyfikowane; kleje; enzymy	102,8	331,8	-229,0	126,2	361,6	-235,4	-23,4	29,8	6,4
36	Materiały wybuchowe; pirotechniczne; łatwopalne; zapalki...	20,3	15,6	4,6	25,0	23,5	1,4	-4,7	7,9	3,2
37	Materiały fotograficzne i kinematograficzne	29,1	154,1	-125,0	21,3	132,9	-111,5	7,7	-21,2	-13,4
38	Produkty chemiczne różne	284,4	1.227,8	-943,5	283,2	1.308,8	-1.025,5	1,1	80,9	82,1
VII	TWORZYWA SZTUCZNE I WYROBY Z NICH; KAUCZUK I WYROBY Z KAUCZUKU	5.431,7	7.487,8	-2.056,1	6.426,1	8.824,8	-2.398,8	-994,3	1.337,0	342,6
39	Tworzywa sztuczne i artykuły z nich	3.543,6	5.823,6	-2.280,0	4.198,5	6.818,0	-2.619,5	-654,8	994,4	339,5

Grupa/sekcja/dział		2006			2007			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost + spadek -	Import wzrost - spadek +	Saldo popr. + pogor. -
40	Kauczuk i wyroby z kauczuku	1.888,1	1.664,2	223,9	2.227,6	2.006,9	220,8	-339,5	342,6	3,1
(VI-VII)	Produkty przemysłu chemicznego	9.874,4	16.938,9	-7.064,5	11.772,1	19.472,4	-7.700,4	-1.897,6	2.533,5	635,7
VIII	SKÓRY; WYROBY Z NICH...	355,8	755,5	-399,7	388,0	800,8	-412,8	-32,2	45,3	13,1
41	Skóry i skórki surowe (z wyjątkiem skór futerkowych) oraz skóra wyprawiona	164,9	470,1	-305,1	152,2	465,5	-313,4	12,8	-4,5	8,2
42	Wyroby ze skóry...	139,5	209,9	-70,4	175,1	264,5	-89,4	-35,6	54,6	19,0
43	Skóry futerkowe i futra sztuczne; wyroby z nich	51,4	75,6	-24,2	60,8	70,8	-10,0	-9,4	-4,8	-14,2
(VIII)	Skóry i wyroby skórzane	355,8	755,5	-399,7	388,0	800,8	-412,8	-32,2	45,3	13,1
IX	DREWNO I WYROBY Z NIEGO...	2.335,3	999,4	1.336,0	2.622,2	1.231,8	1.390,4	-286,9	232,5	-54,4
44	Drewno i wyroby z drewna; węgiel drzewny	2.301,5	975,3	1.326,2	2.589,2	1.202,3	1.386,9	-287,7	227,0	-60,7
45	Korek i wyroby z korka	3,5	9,0	-5,5	4,7	11,0	-6,4	-1,1	2,0	0,9
46	Wyroby ze słomy, esparto itp; wyroby koszykarskie i wyroby z wikliny	30,3	15,1	15,2	28,4	18,5	9,8	1,9	3,4	5,4
X	SCIER DRZEWNY LUB Z INNEGO WŁÓKNISTEGO...	2.548,4	2.877,1	-328,7	2.980,0	3.274,6	-294,7	-431,6	397,6	-34,0
47	Ścier drzewny...	51,9	242,0	-190,1	62,9	260,2	-197,2	-11,0	18,2	7,2
48	Papier, tektura; wyroby z masy papierniczej, papieru, tektury	2.083,8	2.406,5	-322,7	2.440,8	2.769,9	-329,1	-357,0	363,4	6,4
49	Książki, gazety, obrazki, manuskrypty...	412,7	228,6	184,1	476,3	244,6	231,7	-63,6	16,0	-47,6
(IX-X)	Produkty przemysłu drzewno-papierniczego	4.883,7	3.876,5	1.007,3	5.602,2	4.506,4	1.095,7	-718,5	630,1	-88,4
XI	MATERIAŁY I WYROBY WŁÓKIENNICZE	3.150,8	4.596,1	-1.445,2	3.422,0	5.107,8	-1.685,8	-271,2	511,8	240,6
50	Jedwab	0,3	16,3	-16,0	3,0	17,4	-14,4	-2,6	1,0	-1,6
51	Wełna, cienka lub gruba sierść zwierzęca...	94,5	206,7	-112,2	143,4	227,9	-84,5	-48,9	21,2	-27,7
52	Bawełna	38,9	528,4	-489,5	45,7	496,8	-451,1	-6,7	-31,6	-38,4
53	Inne roślinne materiały włókiennicze...	44,5	56,9	-12,4	39,9	48,8	-8,8	4,6	-8,2	-3,6
54	Włókna chemiczne ciągłe	202,9	617,9	-415,0	238,4	651,5	-413,1	-35,4	33,6	-1,9
55	Włókna chemiczne cięte	89,3	423,6	-334,3	77,6	447,2	-369,6	11,6	23,6	35,2
56	Wata, filc i włókniny; przędze specjalne... Dywany i inne włókiennicze wykładziny	113,6	295,0	-181,4	136,3	328,3	-192,0	-22,6	33,2	10,6
57	podłogowe	94,2	147,7	-53,5	126,1	173,4	-47,3	-31,9	25,7	-6,2
58	Tkaniny specjalne, pasanteria; hafty...	45,5	237,4	-191,9	49,8	247,5	-197,8	-4,2	10,1	5,9
59	Tkaniny impregnowane...	131,3	401,2	-270,0	168,1	449,0	-280,9	-36,8	47,8	11,0
60	Dzianiny	63,8	222,2	-158,4	90,7	214,9	-124,2	-26,9	-7,4	-34,2
61	Odzież i dodatki odzieżowe, z dzianin	469,1	528,2	-59,1	519,3	675,1	-155,8	-50,2	146,9	96,7
62	Odzież i dodatki odzieżowe, inne niż z dzianin	1.253,9	616,5	637,4	1.234,9	753,6	481,2	19,1	137,1	156,2
63	Artykuły włókiennicze inne konfekcjonowane; zestawy; odzież używana; szmaty	508,8	297,9	210,9	549,0	376,6	172,4	-40,1	78,7	38,6

Grupa/sekcja/dział		2006			2007			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost + spadek -	Import wzrost - spadek +	Saldo popr. + pogor. -
XII	OBUWIE, NAKRYCIA GŁOWY, PARASOLE...	341,6	473,9	-132,2	369,0	575,7	-206,8	-27,3	101,9	74,6
64	Obuwie, getry i wyroby podobne; ich części	280,4	409,0	-128,6	302,0	493,0	-191,0	-21,6	84,0	62,4
65	Nakrycia głowy i ich części	39,5	29,6	10,0	43,5	34,8	8,7	-4,0	5,3	1,3
66	Parasole, parasole przeciwsłoneczne, laski, laski z siodełkiem, bicze, szpicruty i ich części	17,0	8,9	8,1	17,4	14,0	3,4	-0,4	5,1	4,7
67	Preparowane pióra i puch oraz wyroby z piór lub puchu...	4,7	26,4	-21,7	6,0	33,9	-27,8	-1,4	7,5	6,1
(XI-XII)	Wyroby przemysłu lekkiego	3.492,4	5.070,0	-1.577,4	3.791,0	5.683,5	-1.892,6	-298,5	613,7	315,2
XIII	WYROBY Z KAMIENI GIPSU...	1.982,6	1.372,7	609,9	2.309,9	1.773,8	536,1	-327,2	401,1	73,9
68	Wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki i podobnych materiałów	500,2	325,2	175,0	572,4	434,3	138,1	-72,2	109,2	37,0
69	Wyroby ceramiczne	574,9	307,9	267,0	683,7	426,2	257,5	-108,7	118,3	9,6
70	Szkło i wyroby ze szkła	907,5	739,6	167,9	1.053,8	913,2	140,6	-146,3	173,6	27,3
XIV	PERŁY; METALE I KAMIENIE SZLACHETNE I PÓLSZLACHETNE; SZTUCZNA BIŻUTERIA...	519,3	194,1	325,2	524,9	281,6	243,3	-5,6	87,5	81,9
71	Perły, kamienie szlachetne, półszlachetne, metale szlachetne...	519,3	194,1	325,2	524,9	281,6	243,3	-5,6	87,5	81,9
(XIII-XIV)	Wyroby ceramiczne	2.501,9	1.566,8	935,1	2.834,8	2.055,4	779,4	-332,8	488,6	155,8
XV	WYROBY NIESZLACHETNE I WYROBY Z METALI NIESZLACHETNYCH	11.522,4	11.941,5	-419,1	13.529,3	15.310,0	-1.780,7	-2.006,9	3.368,5	1.361,6
72	Żelazo, żeliwo i stal	2.292,8	4.360,8	-2.068,0	3.353,5	5.982,2	-2.628,6	-1.060,7	1.621,4	560,7
73	Wyroby z żeliwa i stali	3.818,0	2.933,7	884,2	4.572,4	3.603,8	968,5	-754,4	670,1	-84,3
74	Miedź i wyroby z miedzi	2.664,5	892,8	1.771,7	2.455,1	1.191,0	1.264,1	209,4	298,2	507,6
75	Nikiel i wyroby z niklu	14,6	71,9	-57,3	22,9	122,8	-99,9	-8,3	51,0	42,6
76	Aluminium i wyroby z aluminium	1.344,4	1.959,3	-614,9	1.502,4	2.319,8	-817,4	-158,0	360,5	202,5
78	Ołów i wyroby z ołowiu	61,8	69,9	-8,1	94,7	98,9	-4,2	-32,9	29,0	-3,8
79	Cynk i wyroby z cynku	207,1	164,2	42,9	223,0	189,7	33,3	-15,9	25,5	9,5
80	Cyna i wyroby z cyny	11,4	23,1	-11,7	30,9	35,5	-4,6	-19,5	12,4	-7,1
81	Pozostałe metale nieszlachetne; cermetale; wyroby z tych materiałów	8,1	52,5	-44,4	10,9	62,5	-51,6	-2,9	10,0	7,2
82	Narzędzia, przybory, noże, łyżki, widelce, itp sztucze z metali nieszlachetnych...	457,7	554,2	-96,5	541,7	729,8	-188,1	-84,0	175,5	91,6
83	Wyroby różne z metali nieszlachetnych	642,1	859,0	-216,9	721,8	973,8	-252,1	-79,7	114,8	35,2
(XV)	Wyroby metalurgiczne	11.522,4	11.941,5	-419,1	13.529,3	15.310,0	-1.780,7	-2.006,9	3.368,5	1.361,6
XVI	URZĄDZENIA MECHANICZNE I ELEKTRYCZNE...	20.952,8	25.664,0	-4.711,1	25.390,7	29.560,9	-4.170,2	-4.437,9	3.896,9	-541,0
84	Reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia	10.574,1	14.043,1	-3.469,0	12.531,1	16.423,0	-3.891,9	-1.957,0	2.379,9	422,9

Grupa/sekcja/dział		2006			2007			Zmiany		
		Eksport	Import	Saldo	Eksport	Import	Saldo	Eksport wzrost + spadek -	Import wzrost - spadek +	Saldo popr. + pogor. -
85	mechaniczne oraz ich części Maszyny i urządzenia elektryczne...	10.378,7	11.620,8	-1.242,1	12.859,6	13.137,8	-278,3	-2.480,8	1.517,0	-963,8
XVII	POJAZDY, STATKI POWIETRZNE, JEDNOSTKI PŁYWAJĄCE...	14.954,8	10.831,6	4.123,1	16.889,1	13.733,0	3.156,1	-1.934,3	2.901,3	967,0
86	Lokomotywy, tabor szynowy; osprzęt torów; urządzenia sygnalizacyjne	343,0	130,7	212,3	380,0	237,0	143,0	-37,1	106,3	69,2
87	Pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria	11.946,0	9.183,9	2.762,1	13.741,7	12.046,3	1.695,4	-1.795,8	2.862,4	1.066,6
88	Statki powietrzne, kosmiczne i ich części	129,7	205,7	-76,0	137,8	228,4	-90,6	-8,1	22,7	14,6
89	Statki, łodzie oraz konstrukcje pływające	2.536,1	1.311,4	1.224,7	2.629,5	1.221,3	1.408,3	-93,4	-90,1	-183,5
XVIII	PRZYRZĄDY, APARATY OPTYCZNE...	747,5	1.932,7	-1.185,2	827,5	2.908,1	-2.080,6	-79,9	975,3	895,4
90	Przyrządy, narzędzia, aparaty optyczne, foto, pomiar, medyczne; i ich części	714,2	1.832,9	-1.118,7	787,7	2.788,6	-2.000,9	-73,5	955,7	882,2
91	Zegary i zegarki oraz ich części	20,7	78,5	-57,8	24,4	90,9	-66,5	-3,7	12,4	8,7
92	Instrumenty muzyczne; części i akcesoria do tych wyrobów	12,7	21,4	-8,7	15,4	28,6	-13,2	-2,7	7,2	4,6
(XVI-XVIII)	Wyroby elektromaszynowe	36.655,1	38.428,3	-1.773,2	43.107,3	46.202,0	-3.094,7	-6.452,1	7.773,5	1.321,4
XIX	BROŃ I AMUNICJA; CZĘŚCI I AKCESORIA	11,6	56,5	-44,9	49,1	95,8	-46,7	-37,5	39,2	1,8
93	Broń i amunicja, ich części i akcesoria	11,6	56,5	-44,9	49,1	95,8	-46,7	-37,5	39,2	1,8
XX	WYROBY RÓŻNE	5.774,7	1.691,0	4.083,7	6.473,0	2.096,8	4.376,2	-698,3	405,8	-292,5
94	Meble; pościel, materace itp; lampy; reklamy świetlne itp...	5.446,9	1.110,5	4.336,4	6.159,8	1.412,8	4.747,0	-712,9	302,3	-410,6
95	Zabawki, gry i artykuły sportowe; ich części i akcesoria	180,9	336,5	-155,6	198,0	428,6	-230,6	-17,1	92,1	75,0
96	Różne wyroby przemysłowe	146,8	244,0	-97,1	115,2	255,3	-140,2	31,7	11,4	43,1
XXI	DZIEŁA SZTUKI, PRZEDMIOTY KOLEKCJONERSKIE	20,6	4,2	16,4	9,2	6,0	3,2	11,4	1,8	13,1
97	Dziela sztuki, przedmioty kolekcjonerskie i antyki	20,6	4,2	16,4	9,2	6,0	3,2	11,4	1,8	13,1
XXII	POZOSTAŁE	16,4	2.145,1	-2.128,7	30,2	2.040,3	-2.010,1	-13,8	-104,7	-118,6
98	Klasyfikacja specjalna - dostawy	0,0	0,0	0,0	0,0	24,4	-24,4	0,0	24,4	24,4
99	Specjalne transakcje handlowe	16,4	2.145,1	-2.128,7	30,2	2.015,9	-1.985,7	-13,8	-129,2	-143,0
	PCN NIEZNANE LUB BŁĘDNE	0,0	342,9	-342,9	0,0	1.006,2	-1.006,2	0,0	663,3	663,3

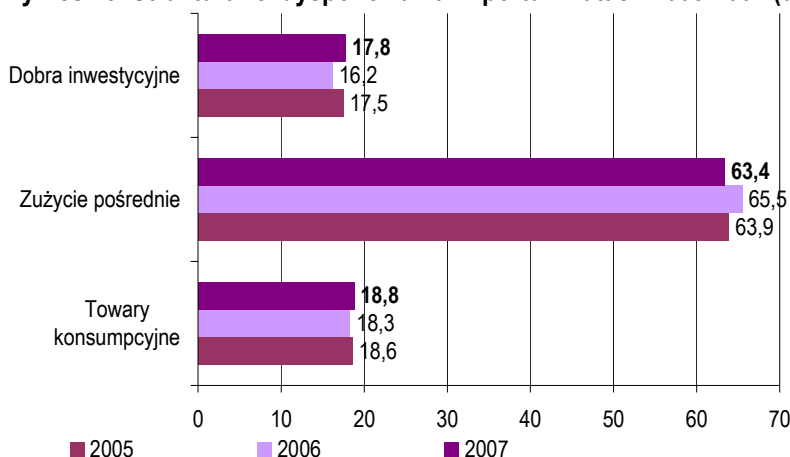
Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

7 KIERUNKI PRZEZNACZENIA IMPORTU

7.1 Rozdysponowanie importu według kierunków przeznaczenia

Na podstawie danych GUS o wykonaniu obrotów handlu zagranicznego według bazowych kategorii ekonomicznych (BEC), ocenia się, że struktura rozdysponowania importu w 2007 roku nie uległa istotnym zmianom w odniesieniu do strumienia dóbr inwestycyjnych oraz towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie, czyli o charakterze zaopatrzeniowym. Udział towarów inwestycyjnych zwiększył się z 16,2% w 2006 r. do 17,8% w 2007 roku. Natomiast udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie zmniejszył się odpowiednio z 65,5% do 63,4%. Z kolei udział strumienia towarów konsumpcyjnych w ogólnym imporcie wzrósł (z 18,3% w 2006 r. do ok. 18,8% w roku 2007). **Łączny udział strumienia importu o charakterze prorozwojowym** (inwestycyjno-zaopatrzeniowego) w ogólnym imporcie przekroczył, podobnie jak w poprzednich latach, poziom 80%.

Wykres 15. Struktura rozdysponowania importu w latach 2005-2007 (udział w %)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Zwiększenie udziału strumienia dóbr inwestycyjnych⁹ w imporcie było efektem relatywnie wysokiego tempa wzrostu inwestycji. Złożył się na to wzrost importu przemysłowych środków transportu (o 38,4%) oraz pozostałych dóbr inwestycyjnych (o 29,1%), znacznie wyższy niż dynamiki importu ogółem (19,5%). Natomiast **zmniejszenie udziału importu zaopatrzeniowego** było w głównej mierze następstwem m.in. spowolnienia wzrostu wartości surowców energetycznych, ale również niższy popyt ze strony sektora eksportowego (np. niższa dynamika importu części do samochodów).

Zwiększenie udziału strumienia towarów konsumpcyjnych w łącznym imporcie było rezultatem wysokiego popytu konsumpcyjnego i nastąpiło głównie w grupie samochodów osobowych (wzrost o 31%) przy niższym wzroście importu towarów trwałego i nietrwałego użytku (wzrost odpowiednio o 18,2% i 17,4%), wobec wzrostu importu towarów konsumpcyjnych ogółem o 22,5%.

⁹ Zmiany zostały zaprezentowane w euro.

7.2 Wpływ importu surowców energetycznych i paliw na polski import ogółem

7.2.1 Ropa naftowa i gaz ziemny

Okres minionych 5 lat przyniósł dynamiczny wzrost wydatków importowych na zakup podstawowych surowców energetycznych, tj. ropy naftowej i gazu ziemnego. Szczególnie wysoki przyrost skali wydatków importowych na zakup ropy naftowej nastąpił w latach 2006-2007, kiedy to odnotowano nie tylko dynamiczny wzrost cen tego surowca, ale także, w przeciwieństwie do trzech poprzednich lat (tj. 2003-2005), znaczny przyrost wolumenu importu. W latach 2005-2007 wolumen importu ropy był średnio o 1,3 mln ton wyższy niż w roku 2002, jako roku bazowym, przyjętym do prezentowanych obliczeń. Jednak to wzrost cen tego surowca, ostatecznie przesądził o wzroście wydatków importowych. Było to szczególnie widoczne w roku 2005, kiedy to mimo spadku wolumenu importu ropy o 300 tys. ton w porównaniu z rokiem 2002, znaczny wzrost ceny (z 172,3 EUR/t w roku 2002 do 280,5 EUR/t w roku 2005) spowodował wzrost wydatków importowych na zakup tego surowca o ponad 1,9 mld EUR. Kontynuacja trendu wzrostowego cen ropy naftowej (do ok. 350 EUR/t w roku 2006 oraz do ok. 355 EUR/t w 2007 roku), przy równoczesnym znacznym wzroście wolumenu importu ropy w roku 2006 o ponad 1,8 mln t (do poziomu blisko 19,5 mln t i jego dalszy wzrost o ponad 1,2 mln t w roku 2007), przełożyła się na znaczący przyrost wydatków na import ropy (w stosunku do roku bazowego o ponad 3,7 mld EUR w roku 2006 i o 4,3 mld EUR w 2007 roku). W tych kwotach dominujący udział miały skutki wzrostu cen (odpowiednio 3,5 mld EUR oraz 3,8 mld EUR).

Ceny importowanego gazu ziemnego w minionych 5 latach rosły równie dynamicznie jak w przypadku ropy naftowej (z poziomu niespełna 160 EUR/1000 m³ w 2002 roku do prawie 315 EUR w 2007 roku). Natomiast wolumen jego importu, w przeciwieństwie do ropy, po okresie systematycznego wzrostu w latach 2003-2006 obniżył się w 2007 roku o ponad 750 mln m³ do poziomu niespełna 9,6 mld m³, czyli tylko nieco wyższego niż w roku 2004.

Znaczny spadek wolumenu importu w 2007 r. całkowicie skompensował skutki rocznego wzrostu ceny tego surowca (o ok. 13 EUR za 1000 m³ w porównaniu z rokiem 2006), dzięki czemu wydatki na import gazu uległy nawet niewielkiej redukcji w stosunku do roku poprzedniego (z 3,1 mld EUR w roku 2006 do 3 mld EUR w 2007 roku).

Przyrost łącznych wydatków na import ropy i gazu w latach 2006-2007 (liczony w odniesieniu do 2002 r.) okazał się dynamiczny. Sięgnął on 5,6 mld EUR w roku 2006 oraz ponad 6,0 mld EUR w 2007 roku. W kwotach tych odpowiednio: ok. 88% (w kwocie 4,9 mld EUR) oraz ponad 87% (5,3 mld EUR) przypadło na skutki wzrostu cen tych surowców, notowanego od 2003 r., a jedynie niewielka ich część była wynikiem wzrostu wolumenu importu.

Oznacza to, że przyrost wydatków importowych na zakup omawianych surowców, spowodowany wzrostem ich cen w latach 2006-2007 (w stosunku do poziomu cen z roku 2002) stanowił w 2006 r. ok. 82% ogólnego deficytu wymiany towarowej z Rosją, jako niemal wyłącznym dostawcą ropy naftowej i gazu ziemnego do Polski. Natomiast w 2007 roku odsetek ten przekroczył 91%, co oznacza, że deficyt wymiany z Rosją był niemal wyłącznie skutkiem wzrostu cen surowców, jaki następował od 2003 r.

Tabela 12. Wpływ wzrostu cen surowców energetycznych od 2003 r. na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002)

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ropa naftowa								
1	Wolumen importu	tys.t	17.942,2	17.448,3	17.316,1	17.641,3	19.476,2	20.690,5
2	Średnia cena importu 1 tony ropy naftowej	EUR	172,3	173,7	197,1	280,5	349,9	354,9
3	Wydatki importowe	mln EUR	3.091,9	3.030,7	3.413,7	4.949,1	6.814,9	7.342,8
4	Przyrost wolumenu w stos. do 2002 r.	tys.t	-	-493,9	-626,1	-300,9	1.534,0	2.748,3
5	Przyrost ceny w stos. do 2002 r.	EUR	-	1,4	24,8	108,2	177,6	182,6
6	Przyrost wydatków importowych ogółem w tym	mln EUR	-	-61,2	321,8	1.857,2	3.723,1	4.251,0
6.1	z tytułu wzrostu wolumenu	mln EUR	-	-85,1	-107,9	-51,9	264,3	473,6
6.2	z tytułu wzrostu cen	mln EUR	-	24,0	429,7	1.909,1	3.458,7	3.777,4
Gaz ziemny								
7	Wolumen importu	mln m ³	7.775,0	8.721,0	9.445,0	9.919,0	10.354,0	9.597,0
8	Średni roczna cena importu 1 tys. m ³ gazu	EUR	158,7	167,9	178,6	225,5	301,8	314,5
9	Wydatki importowe	mln EUR	1.233,9	1.464,6	1.686,8	2.236,3	3.124,4	3.018,0
10	Przyrost wolumenu w stos. do 2002 r.	mln m ³	-	946,0	1.670,0	2.144,0	2.579,0	1.822,0
11	Przyrost ceny w stos. do 2002 r.	EUR	-	9,2	19,9	66,8	143,1	155,8
12	Przyrost wydatków importowych ogółem w tym	mln EUR	-	230,7	452,9	1.002,4	1.890,5	1.784,1
12.1	z tytułu wzrostu wolumenu	mln EUR	-	150,1	265,0	340,3	409,3	289,2
12.2	z tytułu wzrostu cen	mln EUR	-	80,6	187,9	662,2	1.481,3	1.494,9
Ropa naftowa i gaz ziemny łącznie								
13	Przyrost wydatków importowych ogółem w tym	mln EUR	-	169,5	774,7	2.859,6	5.613,6	6.035,0
13.1	z tytułu wzrostu wolumenu	mln EUR	-	65,0	157,1	288,4	673,6	762,8
13.2	z tytułu wzrostu cen	mln EUR	-	104,5	617,6	2.571,2	4.940,0	5.272,2

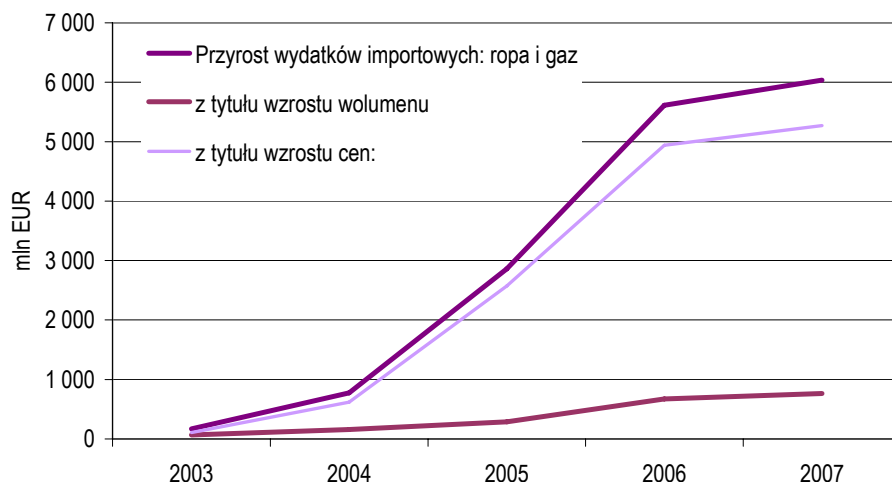
Uwaga:

1. przyrost wydatków z tytułu wzrostu wolumenu = przyrost wolumenu w danym roku w stosunku do roku 2002 x średnia cena w 2002 r.

2. przyrost wydatków z tytułu wzrostu cen = wolumen importu w danym roku x przyrost ceny w danym roku w stosunku do 2002 r.

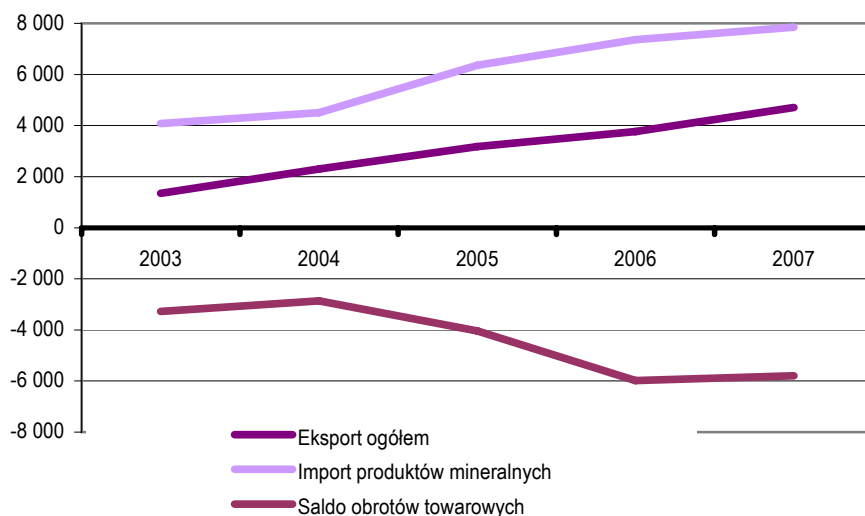
Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS i ARE

Wykres 16. Wpływ wzrostu cen surowców energetycznych na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002)

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS i ARE

Wartość importu surowców energetycznych niejako automatycznie przekłada się na wysokość salda obrotów towarowych z Rosją, tj. niemal wyłącznego dostawcy ropy naftowej i gazu ziemnego do Polski.

Wykres 17. Saldo obrotów towarowych z Rosją w latach 2003-2007 na tle importu surowców mineralnych z tego rynku i eksportu do Rosji w mln EUR

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS i ARE

7.2.2 Paliwa mineralne

W ślad za rosnącymi cenami ropy naftowej, rosły także ceny produktów ropopochodnych, w tym przede wszystkim paliw mineralnych, takich jak benzyny, oleje napędowe i opałowe. W latach 2004-2007 ceny paliw rosły w średnim tempie 18,6% rocznie, przy czym najszybszy wzrost nastąpił w latach 2004 (o 25,5%) i 2005 (o 33,6%). Natomiast w roku 2007 ceny benzyn i olejów wzrosły tylko o 2,5%.

Jednocześnie wzrastał wolumen importu paliw mineralnych, który w okresie ostatnich 5 lat podwoił się z 2,5 mln t w 2002 r. do ponad 5 mln t w 2007 r. Przyrost wolumenu importu benzyn i olejów był szczególnie wysoki w 2007 r. (o prawie 1 mln ton).

Tabela 13. Wpływ wzrostu cen benzyn i olejów od 2003 r. na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002)

Wyszczególnienie	j.m.	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wolumen importu	tys.t	2.501,4	2.547,3	3.237,1	3.691,4	4.072,2	5.047,1
Średnia cena importu 1 tony produktów naftowych	EUR	261,2	271,1	340,2	454,7	512,3	525,1
Wydatki importowe	mln EUR	653,3	690,6	1.101,3	1.678,3	2.086,2	2.650,2
Przyrost wolumenu w stos. do 2002 r.	tys.t	-	45,9	735,7	1.190,0	1.570,8	2.545,7
Przyrost ceny w stos. do 2002 r.	EUR	-	10,0	79,0	193,5	251,1	264,0
Przyrost wydatków importowych ogółem w tym:	mln EUR	-	37,3	448,0	1.025,1	1.432,9	1.997,1
z tytułu wzrostu wolumenu	mln EUR	-	12,0	192,1	310,8	410,2	664,9
z tytułu wzrostu cen	mln EUR	-	25,3	255,9	714,3	1.022,7	1.332,3

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Łączny przyrost wydatków na import paliw mineralnych w okresie ostatnich 5 lat wyniósł ponad 2 mld EUR. Aż 2/3 przyrostu wydatków importowych na paliwa mineralne w okresie 2002-2007 było spowodowane wzrostem cen, a jedynie 1/3 wzrostem wolumenu. Ta długofalowa tendencja uległa odwróceniu w 2007 r., kiedy to niewielkiemu wzrostowi cen towarzyszył znaczący wzrost wolumenu importu (o 24%). W rezultacie import benzyn i olejów wzrósł w odniesieniu do roku poprzedniego o 564 mln EUR.

Tabela 14. Łączny wpływ wzrostu cen ropy naftowej, gazu i paliw płynnych na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002) w mln EUR

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Przyrost wydatków importowych ogółem w tym:	206,9	1.222,7	3.884,7	7.046,5	8.077,0
z tytułu wzrostu wolumenu	77,0	349,3	599,2	1.083,9	1.456,7
z tytułu wzrostu cen	129,9	873,4	3.285,5	5.962,7	6.620,3

Źródło: DAP MG na podstawie danych GUS

Łączny przyrost wydatków na import surowców energetycznych oraz paliw mineralnych w 2007 r. w odniesieniu do roku 2002 wyniósł blisko 8,1 mld EUR, z czego ponad 6,6 mld EUR przypadło na wzrost z tytułu wzrostu cen. Oznacza to, że wzrost cen surowców energetycznych oraz podstawowych produktów ich przerobu zaważył w sposób decydujący na wzroście deficytu obrotów produktami mineralnymi.

Natomiast w porównaniu z rokiem 2006 deficyt obrotów sekcji V (produkty mineralne) pogłębił się o blisko 1,7 mld EUR. Na ten przyrost deficytu w decydującym stopniu (w 70%) wzrost wydatków na zakup płynnych i gazowych produktów energetycznych.

8 PROGNOZY NA ROK 2008

W swojej najnowszej prognozie Międzynarodowy Fundusz Walutowy skorygował w dół jesienne przewidywania dotyczące wzrostu światowego PKB. Według tych przewidywań wzrost gospodarczy na świecie spadnie w tym roku do poziomu 3,7%. Obciążeniem jest dalszy spadek cen na rynku nieruchomości, obostrzenia na rynku kredytowym i ciągle kłopoty banków.

Jednak nie cały świat ucierpi w tym samym stopniu. O ile strefa euro zostanie dotknięta kryzysem – jest to widoczne w Hiszpanii, Irlandii i Wielkiej Brytanii, o tyle Europa Środkowo-Wschodnia utrzyma tempo wzrostu na poziomie 4,4% w tym roku i 4,3% w roku 2009. Autorzy raportu polemizują z Rosjanami, którzy nieustannie zapewniają, że kryzys finansowy ominie ich kraj. MFW co prawda uznał, że w 2008 roku PKB Rosji wzrośnie o 6,8%, ale w roku 2009 tempo wzrostu ulegnie tam spowolnieniu do 6,3% (o 0,2 pkt. proc. wolniej mniej w stosunku do jesiennej prognozy). Aktualne przewidywania co do wzrostu w Chinach zostały obniżone o 0,7 pkt. proc. w 2008 roku (9,3%) i o 0,5 pkt. proc. w 2009 r. (do 9,5%).

Tabela 15. Przewidywane kształtowanie się tempa wzrostu PKB na świecie i na najważniejszych rynkach

	2006	2007	2008	2009
Świat	5,0	4,9	3,7	3,8
USA	2,9	2,2	0,5	0,6
Strefa euro	2,8	2,6	1,4	1,2
Niemcy	2,9	2,5	1,4	1,0
Francja	2,0	1,9	1,4	1,2
Wielka Brytania	2,9	3,1	1,6	1,6
Japonia	2,4	2,1	1,4	1,5
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	6,6	5,8	4,4	4,3
WNP	8,2	8,5	7,0	6,5
Rosja	7,4	8,1	6,8	6,3
Chiny	11,1	11,4	9,3	9,5
Indie	9,7	9,2	7,9	8,0
Bliski Wschód	5,8	5,8	6,1	6,1

Źródło: DAP MG na podstawie IMF World Economic Outlook - April 2008

Podkreśla się, że kraje rozwinięte przestały być lokomotywą światowej gospodarki i zostały zastąpione przez tzw. państwa BRIC (Brazylię, Rosję, Indie i Chiny), które wypracowują obecnie ok. 2/3 wzrostu światowego PKB. Przewidywane tempo wzrostu na najważniejszych rynkach przedstawiono w tabeli 15.

Ocenia się, że niepewność na światowych rynkach finansowych może mieć znaczący wpływ na sferę realną gospodarki globalnej. Spodziewane ograniczenie popytu wewnętrznego w krajach wysoko rozwiniętych, w tym również w Unii Europejskiej, może mieć istotny wpływ na kształtowanie się obrotów handlu zagranicznego Polski. Jednak według szacunków w procesie kształtowania strumieni polskiego handlu zagranicznego od początku dekady obserwuje się znaczący spadek zależności polskiego eksportu od popytu zewnętrznego. Ocenia się, że obecnie jedynie ok. 50% wzrostu eksportu może być wyjaśniane przez poprawę koniunktury na rynkach zagranicznych. W tym samym czasie, ze względu na wzrost zaangażowania kapitału zagranicznego w projekty nakierowane głównie na sprzedaż za granicę, rola BIZ w wyjaśnianiu eksportu zwiększyła się z 4,0% do ok. 25,0%. Potwierdza to fakt zmniejszenia wagi oddziaływania kursu złotego (aż o 15,0 pkt. proc. do ok. 23,0%).

Rosnącej roli BIZ jako czynnika determinującego wzrost eksportu towarzyszy zwiększenie znaczenia inwestycji zagranicznych w kształtowaniu importu. Duża waga czynnika inwestycyjnego w połowie lat 90, wynikała z inwestycji w przemysł spożywczy oraz motoryzacyjny, których produkcja przeznaczana była prawie wyłącznie na rynek wewnętrzny. Obecnie ocenia się, że ok. ponad 20% importu wynika z zaangażowania kapitału zagranicznego w Polsce. Popyt krajowy w dalszym ciągu pozostaje największą siłą stymulującą import (wyjaśnienie importu w ponad 60%). Jednocześnie w ostatnich latach, podobnie jak w eksporcie, zmalała rola kursu walutowego (do poniżej 20%).

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, a zarazem dość solidne fundamenty rozwojowe polskiej gospodarki i jej znaczną odporność na działanie szoków zewnętrznych w postaci zjawisk recesyjnych w USA i spowolnienia w największych krajach UE, można oceniać, że w roku 2008 zostanie podtrzymany trend rozwojowy polskich obrotów towarowych z zagranicą.

Przewiduje się zatem, że w 2008 r.:

- **wolumen eksportu wzrośnie o 7,7%,**
- **wolumen importu wzrośnie o 8,9%.**

W roku bieżącym można oczekiwać relatywnego obniżenia tempa wzrostu importu w stosunku do eksportu, a w rezultacie powstrzymania tendencji do narastania deficytu wymiany. Równocześnie ocenia się, że w 2008 r. ceny w eksporcie i imporcie wzrosną o ok. 4,0%.

Po uwzględnieniu powyższych uwarunkowań oraz założeniu względnej stabilności kursu walutowego szacuje się, że obroty handlowe w 2008 r. w ujęciu wartościowym wzrosną:

- **po stronie eksportu o 12,0% do poziomu ok. 112,9 mld EUR,**
- **po stronie importu o 13,5% do poziomu ok. 131,2 mld EUR,** a w rezultacie
- **deficyt obrotów wyniesie ok. –18,3 mld EUR.**

Spis tabel

Tabela 1. Wzrost PKB na świecie w latach 1999-2007 i prognoza na rok 2008.....	11
Tabela 2. Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny PKB (w %)	13
Tabela 3. Zmiany jednostkowych kosztów pracy.....	15
Tabela 4. Zmiany nominalnego i realnego efektywnego kursu walutowego (w PLN) w latach 2000-2007.....	16
Tabela 5. Obroty polskiego handlu zagranicznego według GUS w latach 1991-2007	17
Tabela 6. Obroty towarowe Polski w latach 2006-2007 w mln EUR.....	23
Tabela 7. Obroty towarami i usługami oraz saldo na rachunku obrotów bieżących i ich relacje per capita oraz do PKB w latach 2001-2007.....	24
Tabela 8. Obroty towarowe według GUS w latach 2006-2007	26
Tabela 9. Zmiany struktury geograficznej obrotów towarowych Polski.....	30
Tabela 10. Struktura towarowa obrotów handlowych Polski w latach 2006-2007 w mln EUR	37
Tabela 11. Zmiany obrotów polskiego handlu zagranicznego wg grup towarowych, sekcji i działów w mln EUR.....	40
Tabela 12. Wpływ wzrostu cen surowców energetycznych od 2003 r. na wydatki importowe w latach 2003- 2007 (rok bazowy -2002)	47
Tabela 13. Wpływ wzrostu cen benzyn i olejów od 2003 r. na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002).....	48
Tabela 14. Łączny wpływ wzrostu cen ropy naftowej, gazu i paliw płynnych na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002) w mln EUR	49
Tabela 15. Przewidywane kształtowanie się tempa wzrostu PKB na świecie i na najważniejszych rynkach	51

Spis wykresów

Wykres 1 Tempo wzrostu wolumenu światowego eksportu i jego wartości w USD	11
Wykres 2 Tempo wzrostu wolumenu eksportu Polski na tle tempa zmian wolumenu eksportu świata i wybranych rynków.....	12
Wykres 3 Dekompozycja popytowa PKB.....	13
Wykres 4 Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w mln EUR.....	14
Wykres 5. Zmiany nominalnego efektywnego kursu walutowego i kursu deflowanego zmianami cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz jednostkowych kosztów pracy w latach 2005-2007 (IV kwartał 2004 r. = 100)	15
Wykres 6. Zmiany nominalnego efektywnego kursu walutowego na tle zmian kursu deflowanego zmianami cen produkcji sprzedanej przemysłu oraz zmianami jednostkowych kosztów pracy w latach 2001- 2007 (IV kwartał 1999 r. = 100).....	16
Wykres 7. Kształtowanie się dynamiki eksportu Polski w ujęciu dolarowym w latach 1991-2007 na tle przeciętnego wzrostu eksportu w tym okresie (w %).....	18
Wykres 8. Kształtowanie się dynamiki importu Polski w ujęciu dolarowym w latach 1991-2007 na tle przeciętnego wzrostu importu w tym okresie (w %)	18
Wykres 9. Zmiany w obrotach towarami zagregowanymi w 10 grup towarowych w mln EUR	19
Wykres 10. Relacja salda na rachunku obrotów bieżących do PKB w %.....	25
Wykres 11. Kształtowanie się tempa wzrostu eksportu i importu w EUR i USD w latach 2006-2007 (w % w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku).....	27
Wykres 12. Struktura towarowa polskiego eksportu w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w %).....	35
Wykres 13. Struktura towarowa polskiego importu w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w %)	35
Wykres 14. Struktura towarowa salda obrotów handlu zagranicznego Polski w 2007 r. na tle roku 2006 i 2002 (w mln EUR).....	36
Wykres 15. Struktura rozdysponowania importu w latach 2005-2007 (udział w %)	45
Wykres 16. Wpływ wzrostu cen surowców energetycznych na wydatki importowe w latach 2003-2007 (rok bazowy -2002)	47
Wykres 17. Saldo obrotów towarowych z Rosją w latach 2003-2007 na tle importu surowców mineralnych z tego rynku i eksportu do Rosji w mln EUR	48